

DIÀLEG ENTRE L'ESCRITOR I ELS LECTORS JOVES

a la Universitat de València

29 i 30 de març de 2017

dialegescriptor.blogspot.com

#diàleg17

TERESA COLOM

La senyoreta Keaton i altres bèsties

DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA (UV)

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA (UV)

DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA I PATRIMONI DE LA GENERALITAT VALENCIANA
(PVFLL)

i la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA

FACULTAT DE FILOLOGIA, TRADUCCIÓ I COMUNICACIÓ

CENTRES PARTICIPANTS

IES ALBAL (ALBAL)
IES ALMENARA (ALMENARA)
IES BALEARS (VALÈNCIA)
IES BEATRIU CIVERA (ALDAIA)
IES BERENGUER DALMAU (CATARROJA)
IES CAMPANAR (VALÈNCIA)
IES CLARA CAMPOAMOR (ALAUQUÀS)
IES DR. FAUSTÍ BARBERÀ (ALAUQUÀS)
IES GUADASSUAR (GUADASSUAR)
IES JAUME II EL JUST (TAVERNES DE LA VALLDIGNA)
IES LAURONA (LLÍRIA)
IES MALILLA (VALÈNCIA)
IES MARÍA ENRÍQUEZ (GANDIA)
COL·LEGI PÍO XII (VALÈNCIA)
COL·LEGI LA PURÍSSIMA (TORRENT)
COL·LEGI *PUREZA DE MARÍA* (VALÈNCIA)
IES REI EN JAUME (ALZIRA)
IES SANT VICENT FERRER (ALGEMESÍ)
IES SEDAVÍ (SEDAVÍ)
IES VELES E VENTS (GRAU DE GANDIA)

ÍNDEX

I. TOT COMENÇA AMB UN PART	5
1.1. APUNTS BIOGRÀFICS	5
1.2. OBRA PUBLICADA	6
1.2.1. <i>Obres d'economia</i>	6
1.2.2. <i>Obres literàries</i>	6
1.3. UNA MICA MÉS DE MI	7
1.4. TERESA COLOM AL <i>DIARI D'ANDORRA</i>	9
1.5. TERESA COLOM A L'ARA	11
II. ELOGI DE LA DIFERÈNCIA: L'UNIVERS LITERARI DE TERESA COLOM	14
2.1. LA POESIA DE TERESA COLOM	14
2.1.1. <i>Ressenyes i estudis</i>	14
2.1.2. <i>Entrevistes</i>	16
2.1.3. <i>Entrevistes digitals i material audiovisual</i>	28
2.2. ENTORN DE <i>LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES</i>	29
2.2.1. <i>Entrevistes</i>	29
2.2.2. <i>Entrevistes digitals i material audiovisual</i>	34
2.2.3. <i>Ressenyes, estudis i notícies</i>	36
2.2.4. <i>Els crítics recomanen</i>	63
2.3. <i>LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES: LA SINOPSI</i>	65

2.4. <i>LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES AL THE GUARDIAN: «THE GRAVEDIGGER'S SON»</i>	66
2.5. <i>LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES: ANÀLISI DE L'OBRA</i>	70
2.5.1. <i>Títols</i>	70
2.5.2. <i>La senyoreta Clock</i>	73
2.5.3. <i>Caterina</i>	78
2.5.4. <i>El nen de Mortson</i>	83
2.5.5. <i>El fill de l'enterramorts</i>	90
2.5.6. <i>La Maison Desirchamp</i>	95
2.5.7. <i>Vincles a nivell d'història entre els relats</i>	100
III. AMB COMPANYIA DE LES BALENES	102
3.1. EL BLOG DEL <i>DIÀLEG</i>	102
3.2. TERTÚLIA DIGITAL DE TWITTER	103
3.3. CONCURS DE RELATS	103
EL FORMATGE DEL TIET DEL SENYOR CLOCK: BIBLIOGRAFIA	105

I. TOT COMENÇA AMB UN PART

1.1. APUNTS BIOGRÀFICS

L'escriptora andorrana Teresa Colom Pich va nèixer el 12 de desembre de 1973 a la Seu d'Urgell (Alt Urgell). Llicenciada en Ciències Econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra, va dirigir la carrera professional cap al camp de les finances. Així, realitzà el CEFA (Certified European Financial Analyst) en l'Àrea de Gestió d'Actius Banc

Internacional d'Andorra Banca Mora. No obstant això, el 2004 deixa la feina de gestora de patrimonis i fons d'inversió en l'entitat bancària en què havia estat treballant des del 1995 per dedicar-se a escriure.

Pel que fa a la poesia, el 2000 guanya el Premi Miquel Martí i Pol amb *No va ser l'aigua*. L'any següent, publica el poemari *Com mesos de juny* (Ed. Del Diari d'Andorra). El 2002, de nou en l'editorial del Diari d'Andorra, veu la llum el seu treball poètic *La temperatura d'uns llavis*. Tres anys més tard, publica *Elegies del final conegut* (Abadia editors). El 2009 apareix *On tot és vidre* (Pagès), reconegut amb el Talent FNAC 2009. El cinquè poemari porta per títol *La meua mare es preguntava per la mort* (Pagès), i surt tres anys després que l'anterior. Encara el 2010 estrena el muntatge poeticoteatral titulat *32 vidres*, dirigit per Pere Planella, estrenat a la Pedrera de Barcelona i presentat al claustre del Monestir de Sant Miquel del Poble Espanyol, al Brossa Espai Escènic i al Teatre les Fontetes de La Massana (Andorra).

Igualment, ha format part del grup Donzelles de l'any 2000, un grup de vint-i-set dones poetes dels Països Catalans nascudes a partir de 1970, que té l'origen en una trobada de joves escriptors, narradors i poetes, a Gandia, l'octubre de 2010. El nom fa referència al poema de Maria Antònia Salva, de 1934, en què es dirigia «A les donzelles de l'any dos mil». Fruit d'aquest grup, apareix el febrer de 2013 *Donzelles de l'any 2000. Antologia de dones poetes dels Països Catalans* (Editorial Mediterrània), en què podem trobar un dels poemes de Colom. A més, el 2015 va ser designada comissària de la Setmana de la Poesia de Barcelona. Ha participat en múltiples festivals nacionals i internacionals, i ha fet nombroses lectures a biblioteques d'arreu del món.

Quant a la prosa, ha estat articulista al *Diari d'Andorra* entre els anys 2008 i 2011. El 2015 debutava en la narrativa amb el recull de contes *La senyoreta Keaton i altres bèsties* (Empúries), amb què guanyà el XIIIè Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada 2016 a obra publicada que promou l'Institut Ramon Muntaner. Un fragment del conte «El fill de l'enterramorts», inclòs en aquest recull, va ser traduït a l'anglès i publicat al diari britànic *The Guardian*. També ha participat, amb el relat «Brots de la terra», en la iniciativa *1 any, 12 relats* del diari *Ara*, en què dotze escriptors van escriure un conte inspirat en dotze fotos emblemàtiques del 2015.

Extret a partir de referències bibliogràfiques publicades als webs de [Lletres Catalanes \(Qui és qui\)](#), d'[Elixir](#) i de [Viquipèdia](#).

1.2. OBRA PUBLICADA

1.2.1. Obres d'economia

- *La moneda única* (1997)

1.2.2. Obres literàries

Poesia

- *Com mesos de juny* (2001)

- *La temperatura d'uns llavis* (2002)

- *Elegies del final conegut* (2005)
- *On tot és vidre* (2009)
- *La meva mare es preguntava per la mort* (2012)

Narrativa

- *La senyoreta Keaton i altres bèsties* (2015)

Les dues portades, amb la mínima modificació del segell editorial i la tipologia, de *La senyoreta Keaton i altres bèsties*: la primera, de l'any 2015 amb Empúries; i la segona, del 2016, amb Labutxaca. Totes dues editorials formen part del Grup 62.

1.3. UNA MICA MÉS DE MI...

–Quan vas descobrir que el món de les lletres t'estava esperant?

–Les lletres sempre m'han atret, des de molt petita, però em costava creure que m'estaven esperant. La meua vida semblava tirar cap a una altra banda.

–En quin gènere et sents més còmoda escrivint? Poesia, contes o novel·les?

–Amb la narrativa m’hi he sentit molt còmoda, espero no deixar-la. Narrativa i poesia són dos viatges diferents. De totes maneres sé que sempre tornaré a la poesia, com qui torna a la casa on es va criar.

–De les teves obres, en tens alguna que sigui la teva protegida o aquella de què estàs més orgullosa?

–La meva mare, quan em queixo d’alguna foto meva, que ella té orgullosa al mig del menjador, on em veig horrible (posem un *look* de finals dels vuitanta) em diu: «Ets tu! A qui vols que posi en el marc, a una altra?». Durant anys m’avergonyia recitar poemes dels meus primers poemaris. Amb perspectiva, he après a veure’ls la part autèntica, encara que siguin poc madurs, literàriament parlant. També era jo.

–Creus que «al pot petit hi ha la bona confitura»?

–Més aviat crec que fer poc i bo és més accessible que fer molt i bo, per tant és més arriscat confiar a trobar molt i bo.

–A qui admires com a lectora?

–Els narradors que més m’estimo són aquells que, entre altres reaccions, m’han fet riure. En el cas dels poetes, aquells que, amb un sol poema, m’han fet tancar el llibre i sentir l’estranya satisfacció i el desconcert de necessitar una estona per pair-lo.

–En aquesta obra [*La senyoreta Keaton i altres bèsties*] les dones són les grans protagonistes. Creus que és més fàcil escriure sobre el propi sexe o és indiferent?

–És més fàcil escriure sobre el que coneixes millor. Sóc dona però no he viscut només entre dones. He buscat la mateixa versemblança en el comportament i les reaccions dels personatges masculins, que també són peces clau en els contes.

–Creus que la dona és més sensible al patiment?

–No faria aquesta generalització. Ningú és aliè al patiment. Una altra cosa és la discriminació i el sotmetiment que han patit i continuen patint moltes dones.

–A quines dones de la contemporaneïtat t’agradaria que arribés un exemplar d’aquesta obra?

–A qualsevol.

–Creus que seria possible un món sense patiment o bé l’hem de suportar per adonar-nos de la contraposició entre la vida i la mort, la part positiva i la part negativa?

–No crec que l’hàgim de suportar com si es tractés d’una prova, un càstig o un aprenentatge. El patiment hi és. Per viure, cal sobreviure.

–La veritat encara supera la ficció?

–Els personatges més fantàstics que s’hagin imaginat tenen equivalents més monstruosos, per exemple, en el fons marí, o més bells i sorprenents. Partim de la realitat (encara que la desconeguem) per crear la ficció.

– Ara que no ens sent ningú, quin és el teu conte predilecte?

–De petita la meva mare m’explicava el de les set cabretes, però és el conte de la lletera el que realment treu el son a molts adults.

–Per acabar, ens agradaria que ens responguessis el que ja ha esdevingut la pregunta de la casa. Quina és la pregunta que no t’han fet mai i que creus que és important? Ens la respons?

– «Ho tornaries a fer?» «Sí».

Extret d’[«Entrevista a Teresa Colom»](#), del bloc *La Petita Llibreria*.

1.4. TERESA COLOM AL *DIARI D’ANDORRA*

L’inici de col·laboració de Teresa Colom amb el *Diari d’Andorra* data de primers de maig del 2008, quan comença a escriure una columna sobre temes

quotidians i humans en la secció «Foc i Lloc» (que és el nom d'un impost d'Andorra, semblant a l'IBI). Era una secció compartida amb altres autors, que escrivien un dia de la setmana determinat; la nostra autora ho feia cada dissabtes fins a finals de gener del 2011, quan deixà de col·laborar-hi. Com que ja no es poden llegir els articles en línia, li vam demanar a l'escriptora si podia passar-nos en un, i ens envià «Estar sols», publicat el febrer del 2009. Tot seguit, doncs, reproduïm l'article –amb unes correccions gramaticals personals, atès que ens arribà en brut–, en què, per mitjà de la comparació de l'acte de lligar amb una entrevista laboral, ens parla de la por a la soledat.

ESTAR SOLS

Els anys fan perdre les ganes d'entretener-se en qüestions protocol·làries, i es va al gra

A partir d'una certa edat, n'hi ha qui, a l'hora de lligar, sembla que més que provar d'establir contacte facin una entrevista de feina. Primer et pregunten el nom. Lògic. Però després, lloc i data de naixement; el lloc és menys rellevant, hi arribaran una mica més tard. Perdona, a les dones no se'ls pregunta l'edat! Et diuen mentre esperen que els responguis. És clar que, com que es tracta de la revisió del teu currículum, no t'ha d'estranyar que, tot just després del nom, sigui la dada que demanin. De vegades, l'entrevistador disposa de l'ajut d'un soci, un amic, el mateix que segurament us ha presentat; aleshores li deixa a ell la feina bruta. Així que, si hi ha soci, és el soci qui et pregunta els anys i qualsevol indiscreció rellevant, espera que la conversa estigui encarrilada i desapareix després de llençar-li una pujada de celles i un somriure al teu interlocutor. Un gest que tu no veus perquè et queda d'esquenes.

I, sense saber com, et trobes en el ring. El combat no consisteix a tombar l'altre, consisteix a encaixar i tornar bé els cops, a mantenir-se en peu. I, a l'hora de preguntar, no es conté, es pren l'entrevista d'una manera molt professional i, amb més o menys classe, també prova de passar per l'apartat economia. L'experiència i els anys fan perdre les ganes d'entretener-se en qüestions protocol·làries, i es va al gra. Finalment, després d'alternar els guants de boxa amb el focus inquisidor que t'enlluerna, l'entrevistador es relaxa i comença a parlar com una persona normal. En aquest moment saps que el teu perfil li quadra. A tu potser no et quadra el seu o, simplement, no buscaves cap perfil

que et quadrés i haves de decidir entre ser impertinent amb algú amb qui no tocava ser-ho, o ser equívocament simpàtica. A partir d'aquí decideixes si continues o et plantes.

En funció de com ha conduït la conversa pots intuir de què fuig i què busca. Les seves¹ pors t'hauran deixat entreveure el seu passat, i a què, més o menys conscientment, atribueix el seu anterior (o anteriors) fracàs. Potser ell no t'interessa però, tot i així, sense adonar-te'n, també li hauràs deixat entreveure allò que arrossegues per la teva banda. Compartim una por; estar sols. És sobretot per això que parlem.

1.5. TERESA COLOM A L'ARA

Per al resum del 2015, el diari *Ara* va publicar, amb el títol d' *1 any, 12 relats*, dotze contes inspirats en dotze fotos emblemàtiques del 2015. Segons Ignasi Aragay, en aquest dossier es pretén passar «de la realitat a la ficció», ja que «sovint hi ha més veritat en aquest salt que no en el relat pla dels fets. Les imatges». L'elecció de les imatges, entre els Mirades d'aquell any, es deuen a criteris periodístics i estètics, i «impactants, tendres, sorprenents o dures, ens porten de París a Síria, de Barcelona a Mart, d'Ucraïna al Sudan del Sud, dels EUA a Berlín». Al costat de Colom, podem trobar-hi Xavier Bosch, Vicenç Pagès Jordà, Care Santos, Empar Moliner, Francesc Serés, Sílvia Soler, Bel Olid, Jordi Nopca, Toni Sala i Jordi Puntí. Són contes que «ens recorden tota la bellesa i la tragèdia d'aquest 2015 que se'n va».

Podeu consultar tots els relats en l'enllaç següent:

<http://interactius.ara.cat/resum2015/>

El conte de Teresa Colom és el número 8 de la llista i es titula «Brots de la terra». Aquest relat acompanya la instantània realitzada pel fotògraf turc Bulent Kilic, per a l'agència mundial de notícies *AFP* (Agence France-Presse), que duu per títol «Buscar refugi». El peu de foto recorda el següent: «15 de juny. Durant els últims quatre anys Turquia ha rebut gairebé dos milions de refugiats sirians. A la frontera d'Akçakale els refugiats lluiten sense res contra els guàrdies turcs, que no volen que entrin, i els jihadistes, que no volen que marxin del seu país».

BROTS DE LA TERRA

El meu avi em diu que ara els meus ulls són profunds i negres com el petroli que s'extreu de la terra. La meva germana té un any. Jo en tinc cinc i l'avi m'explica coses. Segons ell a la vida tots busquem, no sé què, tothom és diferent, diu que jo necessitaré buscar més del que els caldrà a d'altres, que hauré de baixar fins al fons d'aquests dos pous que ara mira, i que em costarà arribar tan avall. Això passarà d'aquí temps: «Tens l'esperança tan tendra! T'ajudarà a créixer. Serà després que, quan et sigui difícil avançar, miraràs enrere per veure què arrossegues». Es veu que sota el petroli hi ha terra. Quan em decideixi a baixar i hi arribi, i m'hi enfonsi, he de recordar que sota el negre hi ha terra.

Des que en tinc memòria, està trist. Els seus ulls no són negres, l'avi els té del color de la mel. Miren des de molt endins. Per això entenc una mica el que em diu. Els vells i les velles s'expliquen millor que els grans. «Agafa't a la terra, a tota: a la d'on has sortit i a la que vas, necessitaràs estar agafada a la terra. Jo també sóc terra». M'ho xiuxiueja com si ell s'hagués de perdre pel camí com una pedra d'argila en una butxaca foradada. El papa està pendent del filat i d'evitar que ens separem. Fa calor. Demanem aigua als soldats que són a l'altre costat. Ahir ens en van llançar una botella. Hi havia moltes mans que intentaven agafar-la. Un moment que estàvem massa a prop del filat, van disparar enlaire i ens van encarar unes mànegues per fer-nos tirar enrere, sortia aigua amb força, feia mal. Hi ha més nenes i nens, els miro, ells també em miren. La mama està diferent, plora poc. Sembla la planta que tenia l'àvia a casa. Es va anar assecant.

Li vaig preguntar a l'àvia si la planta estava morta. Em va respondre: «No, mira!» La planta tenia un brot de color verd. La mama ens duu a mi i a la meva germana, l'una a coll, l'altra a la mà, com aquella planta que, tot i semblar seca, no estava morta perquè en sortien brots. I no ens separem. Ella també deu ser terra, No sé per què penso que la mama també és terra. Segur que l'avi ho entendria. El papa repeteix que hem d'estar atents, tard o d'hora podrem passar. Després caminarem pel país que vigilen els soldats fins a arribar a una costa. Es veu que tenim sort. El papa té diners per donar als homes de les barques. Hi ha dos nens que eren a tocar meu mentre el papa parlava amb el seu sobre com arribar a la costa. Potser pujarem junts a la barca i serem amics. També escoltaven la conversa. Feien cara de por. Abans, haurem de caminar molt.

Hi ha uns altres soldats. Aquests són al mateix costat que nosaltres. Tampoc volen que creuem la tanca. Amenacen que ens dispararan si ens hi acostem. Els grans s'ho creuen, perquè, de seguida, es fan enrere. Dins la gent té sang.

Han tombat un tros de tanca. El papa crida a la mama, a mi, a l'avi. Tothom crida noms. Hem de passar ràpid. Hem de sortir de la terra que trepitgem. Correm. Empenyem. M'alcen de terra. La roba se'ns enganxa. El papa estira els braços i crida. Un desconegut m'ajuda a passar per sobre del filat espinós.

Sóc a l'altra banda. No sé què és el mar.

II. ELOGI DE LA DIFERÈNCIA: L'UNIVERS LITERARI DE TERESA COLOM

2.1. LA POESIA DE TERESA COLOM

2.1.1. *Ressenyes i estudis*

CARLES, Josep (2011), «La poesia amorosa de Teresa Colom», *El Periòdic.ad*, 19-03-2011. Disponible en línia a: <http://www.elperiodic.ad/noticia/13034/la-poesia-amorosa-de-teresa-colom>. [Consulta: 14-11-2016].

L'escriptora, artista i economista andorrana Teresa Colom (La Seu d'Urgell, 1973) ha bastit al llarg de l'última dècada una obra poètica i artística sòlida, que passeja per sales de lectura i escenaris del nostre àmbit cultural, i que és de doble importància pel que també suposa de visibilitat d'una veu femenina en el quasi absolut univers masculí que han donat fins ara les lletres andorranes. A començament de la seva carrera literària, la nostra autora obtingué dos importants guardons: el primer premi del concurs de poesia de la Biblioteca Pública del Govern i un accèssit al premi Grandalla del Cercle de les Arts i de les Lletres d'Andorra. Foren la veu de sortida abans de la publicació del seu primer llibre, *Com mesos de juny* (Andorra la Vella, Edicions del Diari d'Andorra, 2001), quaranta-set poemes on l'amor, l'erotisme, el desig i el desamor es relaten amb una cridanera enteresa, sobretot en els versos més apassionats, i que serveix de contrarèplica a l'allau de sentiments del llibre, tot i oferint, malgrat la tristesa i la incomprensió d'allò que l'autora narra, una imatge (per dir-ho amb paraules de l'escriptora valenciana Maria Beneyto, morta aquesta setmana) de dona forta que encara fa més colpidors els poemes. El llibre té diversos continguts, i és el que m'agradaria comentar tot seguit.

Teresa Colom, curiosament, enceta una reflexió metaliterària al bell mig del llibre, quan el lector ja dona per suposat què és el que està llegint: «Per tu em

faré poeta / i escriuré versos que se t'assemblin» («Per tu em faré poeta», p. 38). L'elecció lírica és, doncs, posterior al sentiment, com si la poesia hagués estat supeditada a una necessitat expressiva, como si el fet literari fos quelcom separat d'un. Per això arriba a explicar com s'ha esdevingut la seva tasca: «He agafat versos dels ulls, dels gestos, de les mirades, / i els he tornat paraules. / El poeta escriu la poesia, però no és seva». («Els llibres més tendres», p. 50). Colom, en aquest darrer poema, defineix fins i tot una mena de re poetica: «Si mires la gent, veuràs gent / i sabràs llegir poesia i potser seràs poeta». (p. 50), encara que de vegades la gent s'individualitzi: «La poesia que escriu me la dicta la teva pell, / i no em costa» («Al teu costat», p. 40). Tanmateix, la poetessa arriba a l'última possibilitat, metafòrica, de l'escriptura quan diu: «Vull ser llibre i llegir-me, / i esborrar-me perquè em tornis a escriure» («Paraules», p. 47).

Els últims dos exemples que he portat a col·lació s'endinsen en una gamma semàntica vinculada als sentits. En aquesta línia, el poemari sencer resulta un aparador de referències tàctils, aromàtiques, sonores; i «Des de lluny», el segon poema, n'és ja un ventall, amb tot de prosopopeies: «El vent d'estiu és càlid com la seva estació / i és per això que té mans // (...) // La claror de la lluna és íntima / i li costa poc dir secrets a l'orella. // (...) // L'aigua de mar no nota el gust de la sal / i em crida pensant que estic dolça» (p. 12). Farcit de color és el poema «Blau», un dels més formosos de tot el llibre, i dels més reeixits: «Quan estava sola escrivia blau, / blau, blau, blau, blau pertot arreu. / Havia de vomitar tot el blau que duia a dins, / tot aquell blau de l'aigua / en què nedava quan estava amb ell». (p. 18).

Com mesos de juny és un poemari amorós on l'erotisme compleix també un important paper. No pensem, però, que ens trobarem elements explícits, sinó d'una gran delicadesa, amb detalls que sembren la llavor de la subtilitat. Per exemple, a «Je t'aime à la folie», llegim aquests dos versos: «Barreges foc amb fruita fresca / i em fa perdre el teu contrast». (p. 19); o aquests d'«El ball»: «Ets la meva música. // (...) // La música de la pell! // Escolta la música de la pell i no voldràs parar de ballar. / Nota les paraules que et fan somriure i tancar els ulls, / i no voldràs parar de ballar». (p. 28); o aquests altres d'«El viatge»: «Para't amb mi a menjar fruita, / (...) / perfuma'm, escriu-me promeses a

l'esquena, / (...) / Que l'únic que vull és no arribar intacta, / portar gust de fruita als llavis» (p. 29).

Dissortadament, *Com mesos de juny* és un llibre, també, de les despulles de l'amor, on la malenconia apareix gairebé de bell antuvi; vet ací el primers versos del primer poema: «Al costat de tots els meus poemes / hi ha un t'estimo. / Tu no ho notes» («Paraules senzilles», p.); vet ací l'últim d'un dels darrers: «ara en tots els principis veuré un final». («Nit blava», p. 58). Entre aquests, diverses mostres de la presència més o menys (pres)sentida de la nostàlgia, amb un toc cernudià i santjordia: «Torna't esponja si sóc aigua, / perquè potser sabré algun dia / que jo volia ser presonera / si eres tu la meva gàbia». («Agafa'm», p. 24), unes paraules que rimen a la perfecció amb les finals d'«Els millors versos»: «Sóc l'ocell trobat mort a la gàbia» (p. 55).

Teresa Colom va incorporar-se a la literatura andorrana i en llengua catalana amb un llibre que, tot i apostar per un llenguatge gairebé narratiu, sabia com modular-lo i oferir poemes on una imatge capgira la tranquil·la successió dels mots, bo i sorgint exquisides troballes en les quals acostuma a regnar una amarga ironia: «(...) dels patiments no se n'ha fet una guia, / com la dels telèfons, / però això no vol dir que ningú no tingui línia». («Cada migdia», p. 51) o «Què t'enduries a una illa deserta? / No estic en una illa deserta / i em falten la meitat de coses de la llista». («Illa deserta», p. 52). En la llista de la literatura andorrana i catalana, Teresa Colom, però, hi és.

2.1.2. Entrevistes

G. ZELLWEGER, Maria Rosa (2011), «Univers de Poesia: Vint preguntes a Teresa Colom», *Lo Càntich* 8 Al·legoria. Disponible en línia a: <http://www.locantich.cat/2011/04/univers-de-poesia-vint-preguntes-teresa.html>. [Consulta: 14-11-2016].

Escrius:

«Per tu em faré poeta

i escriuré versos que se t'assemblin».

1. Quan vas començar a escriure poesia?

Suposo que és un denominador comú entre els poetes, però, des de nena.

Escrius:

«La poesia que escric me la dicta la teva pell,
i no em costa».

2. Conserve el primer poema que vas escriure?

Des de petita llençava tot allò que escrivia, per a mi escriure era una manera d'entendre'm, de pair el món. L'any 2000 vaig presentar un recull de poemes a un premi d'Andorra (viví tan al marge dels cercles literaris que pensava que la gent no s'interessava per aquest tipus de premis i que era bo participar-hi perquè no desapareguessin, ara que conec aquests cercles sé com d'estranya pot semblar aquesta ingenuïtat) i els vaig escriure expressament, no tenia res guardat. D'aquí va sortir el primer llibre.

Escrius:

«Carn morta però fresca;
així no vaig decebre el deure.

Em menjava el temps amb cada hora que esperava que passés
i amb el temps, la vida».

3. La teva poesia és una allau de sentiments: passió, erotisme, quotidianitat, amor i despulles de desamor. Fins a quin punt les teves obres són vivencials?

Aquest poema que acabeu de citar està dedicat a tots els anys que vaig treballar en un banc.

Escrius:

«La naturalesa ha creat el seu enemic

i hem anat a ella com el carronyer va a una peça morta».

4. Et consideres una escriptora compromesa?

Des de petita m'ha interessat observar la natura, els animals. En ella hi ha molta informació, moltes de les respostes que busquen hi són entreteixides. És una immensa i inquietant biblioteca. En som part, ella no ha estat creada per nosaltres, en ella no hi ha res no cert, ni manipulat. Si l'aniquilem (i sobrevivim) perdrem molt.

Escrius:

«... però abans, potser veurem en les estrelles l'escuma d'un mar,

i després, en els arbres, l'escuma d'un mar,

per acabar veient en el silenci de les coses, l'escuma d'un mar».

5. Amb sinceritat... la lluna o el mar?

Sóc de muntanya. El mar dels meus poemes és un mar oníric, és part d'un paisatge que no existeix. El mar, com a element, el tinc molt present dins però miro més cap al cel.

Escrius:

«Digue'm una sola vegada que t'espero

i quan hagin passat massa nits deixaré de comptar les nits».

6. Un poeta...

És difícil dir-ne un de sol (suposo que aquesta resposta també és un denominador comú). M'interessa la profunditat d'allò que podem arribar a sentir i intuir com a éssers humans. Agraeixo i admiro les paraules que, des de

la sinceritat i amb la reveladora potència i bellesa de la poesia, fa que ens entenguem una mica millor, o que, simplement, ens fan sentir menys sols.

Escrius:

«No hi ha flors equivocades perquè la seva consciència no els permet respostes més grans que la seva vida».

7. Un poema...

I Died for Beauty, de l'Emily Dickinson:

*I died for beauty, but was scarce
Adjusted in the tomb,
When one who died for truth was lain
In an adjoining room.*

*He questioned softly why I failed?
«For beauty,» I replied.
«And I for truth –the two are one;
We brethren are,» he said.*

*And so, as kinsmen met a-night,
We talked between the rooms,
Until the moss had reached our lips,
And covered up our names.*

Vaig morir per la bellesa, però tot just

*Acomodada en la tomba,
Quan un que va morir per la veritat fou posat
En una cambra contigua.*

Em va preguntar en veu baixa per què vaig morir?

«Per la bellesa», vaig replicar.

«I jo per la Veritat –les dues són una;

Som germans», va dir.

I així, com afins que es troben de nit

Vam parlar d'un quart a un altre,

fins que la molsa va arribar als nostres llavis,

I va cobrir els nostres noms.

Versió en català: Josep Maria Fuster

Escrus:

«Ens aixequem cada matí i podríem trobar unes quantes raons per no tenir ànims per fer-ho, però ens costa molt trobar-ne una per no fer-ho. Així, que ens aixequem i sortim al carrer. I farem més bona cara o més mala cara, i la manera en com ens sobreposem a tot allò que ens passa per dins s'assembla més a una interpretació que a una altra cosa; però no estem interpretant, provem de sobreviure».

8. Et costa aixecar-te?

A vegades m'ha costat.

Escrius:

«Ahir ja tenia els ulls oberts,
i avui tinc moltes històries que comencen i acaben».

9. Què neix primer? El títol o l'obra?

L'obra.

Escrius:

«La gasela no ha decidit poder córrer ràpid, però la gasela corre ràpid i d'això depèn la seva supervivència. La gasela corre ràpid perquè el guepard és veloç».

10. «32 Vidres», muntatge poètic i teatral, amb textos i interpretació de Teresa Colom i direcció de Pere Planella. Estrenat a la Pedrera de Barcelona i presentat al claustre del Monestir de Sant Miquel del Poble Espanyol i al Brossa Espai Escènic. Més que un recital, un llarg poema escenificat. Què ha representat per a tu «32 vidres»? Què representa per a tu?

Ha sigut una experiència molt interessant. És una altra manera de fer arribar la poesia.

Escrius:

«El nostre enemic és no trobar sentit a la vida, és per això que tenim esperança, és per això que és l'últim que es perd; poc té a veure amb la realitat, amb la veritat, amb les possibilitats».

11. «El vidre no tornarà a ser sorra...» o sí. El teu proper projecte?

Un nou poemari.

Escrius:

«Al cel i a l'horitzó ens dirigim,
però ens cal tancar la finestra i posar en un gerro les flors».

12. Com a poetessa... és complicat fer carrera literària escrivint en català?

A la mínima que surts fora et demanen si estàs traduïda. És més fàcil obrir-te portes si escrius, per exemple, en castellà. De vegades, fora d'aquí, els estranya que sabent castellà no optis per una llengua més majoritària. Quan els dius que és la teva llengua materna i que penses en aquesta llengua ho solen entendre. No sé si és poc pràctic però és la meva llengua i no em puc expressar millor en una altra. Serà minoritària, però escriure en la teva pròpia llengua és un luxe al qual em costaria renunciar.

Escrius:

«I, en la trencadissa,
els esquerdills són de vidre».

13. Quan recites, ho fas de memòria. Propera. Íntima. No llegeixes, ens parles de tu a tu, ens expliques un sentiment, una vivència. Quina és la línia diferencial (si és que n'hi ha) entre la Teresa Colom rapsoda i poetessa, i la Teresa Colom?

Més aviat no n'hi ha.

Escrius:

«M'aparto un fil de teranyina de la cara.
Ho he fet tantes vegades com si jo no fos l'aranya morta».

14. En primera, segona o tercera persona?

Primera.

Escrius:

«L'aigua de mar no nota el gust de la sal
i em crida pensant que estic dolça».

15. Què no et proporciona la poesia?

Econòmicament és poc rentable però em proporciona un ancoratge i això és molt.

Escrius:

«I entre els pilars hi corre l'aire.
No en diem decepció, en diem soledat».

16. Per escriure... teclat o ploma?

Llapis, i teclat per passar-ho a net.

Escrius:

«En la quietud de l'àrtic
comencen a cruixir molècules d'aigua».

17. Per llegir... pantalla o paper?

Paper.

Escrius:

«Vernissa'm de desig,
sent la meva pell només mirant-me».

18. Ell... et llegeix?

M'escolta.

Escrius:

«A mi, que sóc de veritat».

19. Com a poetessa... la pregunta que mai no t'han fet...

La barrera entre allò que escrius i la teva vida personal pot ser molt fina i arribes a parlar de moltes coses.

Escrius:

«El ressò de les meves passes no té cap sentit».

20. Un tastet del teu últim poema...

Un poema inèdit, parteix d'una anècdota real.

Foc

la meva mare es preguntava per la mort
mentre trossejava un pollastre
jo que no passava dels fogons li vaig dir
«sentiràs el mateix que ell»
ara tinc la seva edat
i m'inquieta tant el foc com la caixa
només quan penso com abans que m'eduquessin
trobo absurda la por a la clausura i a les flames

A. L. (2012), «La poesia s'ha d'aguantar primer al paper; si a més es pot recitar, millor», *El Periòdic.ad*, 30-03-2012. Disponible en línia a: <http://www.elperiodic.ad/noticia/22081/teresa-colom-la-poesia-shadaguantar-primer-al-paper-si-a-mes-es-pot-recitar-millor>. [Consulta: 14-11-2016].

Colom va presentar ahir a la Fada Ignorant de la capital el seu quart poemari, La meva mare es preguntava per la mort.

Temps d'abundància a la lírica nacional: Ester Fenoll va obrir al desembre la temporada de caça major amb aquell *Agradezco tu amor, pero tengo otros planes*, i ara s'hi suma Teresa Colom amb *La meva mare es preguntava per la mort*, de títol igualment portentós. Ahir el va presentar oficialment en societat. A la *Fada Ignorant* i amb el crític David Castillo com a mestre de cerimònies. Hi parla de la mort –no cal ser cap llumenera per intuir-ho– arran del traspàs de l'amiga de la infància, i ens permetrem reproduir aquí *Dol*, un cop sec del qual costa recuperar-se. Mirin, si no: «mentre desfilava el dol en silenci/ ens vam fer amb el lloc més reconfortant del local/ escoltàvem música i sosteníem combinats que ningú veia/ teníem totes les edats que havíem tingut/ i només al teu costat hi cabíem totes/ i tantes edats/ ens va costar abandonar aquella profunditat/ et miràvem/ tu amb un vodka amb taronja a la mà/ també et miraves». Glups.

–La primera és obligada: ¿d'on surt, el títol espectacular del poemari?

–D'una anècdota de quan era petita. La mare s'estava a la cuina trossejant un pollastre, i jo m'ho mirava. S'havia mort algú, va començar a divagar, i li vaig dir: «No pateixis, mira el pollastre que estàs tallant: no es queixa nisent res; quan et moris, el teu cos tampoc no sentirà res».

–Quina profunditat de pensament, per a una nena.

–D'aquesta anècdota en surt *Foc*, un poema del llibre, que fa així: «La meva mare es preguntava per la mort/ mentre esquarterava un pollastre». I finalment ha sigut el títol del volum.

–Un llibre consagrat a la mort es fa una mica espès, la veritat. Quasi fa por.

–És cert que hi ha un bon feix de poemes que vaig escriure arran de la mort d'una amiga de la colla de tota la vida. Però al marge del que suggereix el títol, qui parla de la mort és una persona viva: jo mateixa. I ho dic en uns versos: «No escrivim sobre la mort només sobre la vida/ els morts no escriuen». Aquesta és la qüestió: com la mort afecta els vius. Al final, del que parlo és de la vida i dels vius.

–En qualsevol cas, l'experiència de la mort que en reflecteix als poemes, és tràgica, existencial?

–És difícil no convertir la mort en un fet tràgic pel que té de definitiu, d'irreversible. Però en parlo com un fet natural sí, i també incert, perquè no sabem ni podem saber el que hi ha després. Un altre poema, Jardí japonès, diu precisament així: «Acabar no vol dir res». No crec que en doni una visió dramàtica; més aviat és la constatació que un dia acabarem. ¿Després? No ho sabem. Per tant, tampoc sabem si serà o no tràgic..

–La meva mare es preguntava... és en qualsevol cas deutor de l'experiència directa de la mort.

–Molts poemes els havia escrit abans del traspàs d'aquesta amiga meva; d'altres en són ecos, i un tercer apartat, sota l'epígraf Entre les flors, sí que el vaig escriure sota l'impacte d'aquest fet. Però va haver de passar un temps, perquè aquestes coses s'han de pair. Hi parlo de les implicacions que la mort de l'amiga té per a les diguem-ne supervivents de la colla. Però l'experiència de la mort tampoc no té per què ser negativa: sempre tens ni que sigui un bri d'esperança que allò no sigui el final definitiu.

–Ja que ens hem posat luctuosos, ¿s'atreveix a triar un parell de versos per al seu –ehem– epitafi?

–Mai no m'ho he plantejat. Així, de passada, diré que no hi posaria uns versos meus. Això, segur. Potser tiraria uns d'Emily Dickinson, que sempre té la mort molt present.

–Endavant, endavant.

–Són els versos finals de Morí por la Belleza. I fan així: «Como allegados que de noche se encuentran,/ hablamos a través de los muros/ hasta que el musgo hubo alcanzado nuestros labios/ y cubierto nuestros nombres».

–Canviem de tema: a La meva mare es preguntava... prescindeix de puntuació i majúscules. ¿Per posar-li les coses difícils al lector, potser?

–Sempre havia tingut molta mania, amb la puntuació, precisament per marcar ben bé el ritme que jo sento. Fins que vaig plantejar-me que massa puntuació

potser és contraproductiu. Que molesta, vaja. I em vaig adonar que si parteixes els versos com cal, en pots prescindir sense que el ritme se'n resenteixi. Ho vaig provar i sí, vaig veure que el poema era més lleuger, que funciona perfectament, que no cal puntuació per llegir-lo de la forma que jo l'he sentit.

–Enric Casasses deia l'altre dia que de vegades no entén el que ell mateix escriu. ¿També li passa, a vostè?

–De vegades escrius una imatge que veus molt clara en el moment i al cap d'uns dies, quan ho rellegeixes, no acabes de veure clar què volies dir. I t'acabes enfrontant al teu poema com qualsevol altre lector. Passa, sí. Borges deia que podem sentir la bellesa d'un poema molt abans d'entendre'n el significat.

–El cor té raons que la raó no entén.

–De fet, la pregunta és: ¿li cal significar res, a la poesia? Crec que sí, que la poesia sempre significa; el que passa és que hi pots arribar d'una manera més intuïtiva que racional.

–La intel·ligibilitat, ¿és la primera obligació del poeta?

–La meva intenció quan escric és que qui llegeixi els meus versos els entengui. Una altra cosa és, que de vegades, per entendre'ls no has de recórrer a l'enteniment sinó a la intuïció, deixar-te portar.

–¿On ha quedat la –si m'ho permet– poeta martiopoliana dels dos primers llibres?

–Quan comences a escriure, ho fas amb la... inseguretats de les primeres vegades, i toques els temes que se solen tocar als inicis: amors i desamors. Amb els anys i l'ofici et sents preparada per tocar altres tecles. Però encara m'hi sento identificada, en la part de mi que vaig posar per exemple a Com mesos de juny. Ara potser en tocaria detalls, sobretot d'estil, però no se'm passa pel cap polir-los perquè seria canviar el passat. I això, no.

–Per cert: quina mania els ha entrat als poetes de recitar. ¿Cal, de veritat?

–Ara hi ha una mena de dèria, és veritat. Però en el meu cas, ho faig des de petita. I tinc molt clara una cosa: el que s'aguanta sobre el paper, és literatura,

poesia; si a més, admet ser dita en veu alta, millor. Però perquè sigui poesia, primer s'ha d'aguantar al paper. Les noves tecnologies –el Youtube sobretot– faciliten enormement la difusió de la poesia recitada. ¿Si això quedarà o passarà de moda? No ho sé. Però no ens oblidem que històricament la poesia s'havia transmès sempre oralment.

–«**Ser un poeta menor: a eso aspiro**», deia Emilio Quintana. **¿Ho subscriu?**

–Totalment. Ets poeta perquè necessites escriure versos per entendre i entendre't; a tu i als altres. Si aconseguixes treure aquestes paraules de dintre teu, ja et pots sentir satisfet. Ser major o menor és indiferent. A més, ¿què vol dir, menor? ¿I major?

–**Per acabar: ¿troba a faltar la feina al banc?**

–No. En conservo bons records i bons amics, però no enyoro la feina. L'únic, la seguretat d'una nòmina a fi de mes. Perquè la feina de poeta és molt més incerta. Però sospito que no pots tenir una cosa sense l'altra, i que si vols la nòmina has de fitxar cada matí. Així que deu ser normal, que no me l'abonin. Crec que és un tracte just.

2.1.3. Entrevistes digitals i material audiovisual

Al web Poetarium, de l'Institut Ramon Llull, podem trobar-hi:

a) Entrevista a Teresa Colom:

<http://poetarium.llull.cat/poetarium/detall.cfm/ID/26861/CAT/teresa-colom.html>

b) Recitació d'«Elegia I»:

<http://poetarium.llull.cat/poetarium/detall.cfm/ID/27260/CAT/teresa-colom-elegia-i.html>

c) Recitació d'«En un quadre de Gustav Klimt»:

<http://poetarium.llull.cat/poetarium/detall.cfm/ID/27261/CAT/teresa-colom-quadre-de.html>

d) Recitació de «M'aparto»:

<http://poetarium.llull.cat/poetarium/detall.cfm/ID/27262/CAT/teresa-colom-m-aparto.html>

Al Youtube, podem trobar diferents vídeos de Teresa Colom recitant poemes:

a) Recitació de «Vidre» a l'Elixir Festival Poètic de Terrassa (12-06-2016):

<https://www.youtube.com/watch?v=6hY-MOAxq4>

b) Recitació d'«Inèdit» a l'Elixir Festival Poètic de Terrassa (12-06-2016):

<https://www.youtube.com/watch?v=X3EYvZTnFuo>

c) Recitació d'«Inèdit 2» a l'Elixir Festival Poètic de Terrassa (12-06-2016):

<https://www.youtube.com/watch?v=UzL7-zHorJk>

d) Recitació de «Roses» a l'Elixir Festival Poètic de Terrassa (12-06-2016):

<https://www.youtube.com/watch?v=wxclbyQlbXE>

e) Recitació de «Puntades (a la meva mare)» a l'Elixir Festival Poètic de Terrassa (12-06-2016):

<https://www.youtube.com/watch?v=hmyk4pkxLrw>

f) Recitació d'un fragment de «32 vidres» al Teatre les Fontetes:

https://www.youtube.com/watch?v=RdGL_7lWSpU

g) Enric Casasses i Teresa Colom 'Living Room Poetry' (24-02-2014):

<https://www.youtube.com/watch?v=iwW2MQmPRYk>

h) Teresa Colom al Festival de Poesia Oliva Poefesta 2011 (13-02-2012):

<https://www.youtube.com/watch?v=qM9Ez-GWWAg>

2.2. ENTORN DE *LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES*

2.2.1. Entrevistes

BALLBONA, Anna (2015), «Els “diferents” tenen punts de vista més amplis, més alliberadors», *El Temps* 1601, p. 71.

La poeta andorrana Teresa Colom (1973) debuta en narrativa amb un llibre de contes enclavat en la fantasia, però de regust clàssic i fosc, *La senyoreta Keaton i altres contes* (Empúries). Malgrat que el fil conductor són criatures que per una raó o una altra –sempre sorprenent i estrambòtica– són diferents, les històries estan tamisades per una certa versemblança. Habitual dels recitals, el seu últim llibre de poemes és *La meva mare es preguntava per la mort* (2012) i enguany s'estrena com a comissària de la Setmana de Poesia, de Barcelona.

–Com explica aquest salt de la poesia a la narrativa, que de fora sembla més gran perquè passa per la via fantàstica?

–El llibre comença amb un conte que em va venir per un d'aquests comentaris que fa la gent sobre les criatures. Allò que diuen: «realment els comences a disfrutar quan són més grans i ja t'entenen i parlen». Què passaria si tinguéssim aquest poder sobre un infant? Si els nostres desitjos poguessin influir en el ritme de creixement de la criatura? Què implicaria? I a partir d'això va néixer la senyoreta Clock [*la criatura protagonista del primer relat*]. La història em va venir al cap en forma de conte. El conte et permet que coses molt poc probables esdevinguin versemblants. El llibre són cinc contes independents entre ells però que acaben construint un món complet. Entres en una ficció i no la deixes fins al final.

–Crida l'atenció el fil de conductor de mares i nens i, en certa manera, la maternitat. Quin sentit hi volia donar, a això?

–En cada conte hi ha un part i neix una criatura que no s'ha constituït amb tota normalitat. Ha nascut amb algun tret que nosaltres diríem que no és del tot normal. En el conte hi ha una mirada molt especial cap als *diferents*. Moltes de les coses que passen a aquests nens són improbables o impossibles, però tenen connexions amb coses que poden passar de veritat. En aquestes històries, les persones fascinants, que et fan tenir una mirada especial sobre la vida, són nens que han nascut amb algun tret que els complica la vida, que els impedeix viure com la resta de criatures. I si una cosa té la vida és que busca continuar, busca sobreposar-se a allò més inversemblant. Tots, al final, som criatures estranyes. El llibre té aquesta mirada cap als *diferents*, però per dir que amb

els *diferents* el món és més fascinant. Els *diferents* tenen punts de vista més amplis sobre la vida, més alliberadors.

–Hi ha un doble joc entre la fantasia i el realisme?

–Dins d'aquest món aparentment fantàstic hi ha molta versemblança. S'ha buscat que tot sigui molt versemblant, encara que passen coses que no podrien passar. Les reaccions davant d'una cosa molt improbable són molt humanes. Algú seria capaç d'acollir un nen que té una extremitat que és d'un altre animal? Hi ha moltes bèsties, de tot tipus, però en el fons parla de la vida que podria ser la de qualsevol i la repassa des de l'inici fins a la mort. Els contes tampoc aproven la gent que està massa subjecta als convencionalismes socials. L'ambient de classes permet veure fins a quin punt pots ser esclau de tenir aparentment uns privilegis. El lligam de l'estatus és una pèrdua de llibertat per a molts dels personatges.

–La lectora dona se sorprendrà d'aquests contes?

–Els contes tenen molta tendresa. La mirada que hi ha és esperançadora, tot i que passin escenes i situacions horribles, doloroses i cruels. No crec que siguin uns contes que per res et facin enrere davant de la vida, al contrari. Un dels personatges dels contes, que és la mort mateix, té la necessitat de saber què se sent creant la vida i, de fet, pateix la pèrdua.

–També ha volgut jugar amb la idea del patrimoni que transmet la mare i, ahora, el seu sentiment de culpa?

–Sí que hi ha aquest lligam entre progenitors i criatures. Fins i tot en el conte en què la criatura no s'ha gestat a dins de cap dona, neix del que senten unes dones. No només es traspassa alguna cosa sinó una riquesa interior. Però també hi ha la capacitat de cuidar una altra vida, d'acollir. La senyoreta Keaton no és la mare biològica del nen però dóna l'oportunitat a una vida de continuar endavant.

JOVER, Esther (2016), «Teresa Colom: “La literatura andorrana ja no és marginal, hi ha continuïtat”», *El Periòdic.ad*, 08-04-2016. Disponible en línia a:

<http://www.elperiodic.ad/entrevista/50887/teresa-colom-la-literatura-andorrana-ja-no-es-marginal-hi-ha-continuitat>. [Consulta: 14-11-2016].

La senyoreta Keaton i altres bèsties (Empúries, 2015), de Teresa Colom (La Seu d'Urgell, 1973) ha guanyat el 13è Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada a obra publicada que promou l'Institut Ramon Muntaner, de Figueres. El premi l'han guanyat, entre d'altres, Emili Teixidor (Pa negre), Carme Riera (La meitat de l'ànima), Imma Monsó (Un home de paraula), Quim Monzó (Mil cretins), Sergi Pàmies (La bicicleta estàtica), Jaume Cabré (Jo confesso), Lluís Llach (Memòria d'uns ulls pintats) i Rafel Nadal (Quan en dèiem xampany).

–El llibre es va publicar l'any passat i li continua donant alegries, i mirant la nòmina de gent que l'ha guanyat...

–Sí, molt contenta i una sorpresa, perquè és un premi que donen a obra ja publicada, l'han triat entre la narrativa en català publicada durant l'any 2015. I estic molt contenta perquè és la meva primera obra de narrativa, i els que han guanyat amb anterioritat són gent molt consolidada. Estic molt agraïda que hagin considerat que el llibre es mereixia el premi!

–Un impuls per continuar amb la narrativa, no?

–La veritat és que sí! L'acollida del llibre ja va ser bona quan va sortir, i ho agraeixo sobretot perquè em vaig estrenar en una gènere que no havia trepitjat abans. La meva intenció és continuar fent narrativa i poesia, no tinc cap intenció de centrar-me en un gènere en detriment de l'altre.

–I ara amb què està?

–Bé, estic treballant en un poemari que vaig escriure l'any passat i que encara he de polir, i intentaré començar alguna altra cosa de narrativa. He estat molt ocupada preparant la Setmana de la Poesia de Barcelona, del 4 al 10 de maig. I també van sortint compromisos, com lectures. Fa poc vaig participar a la Primavera dels poetes que organitza l'Ambaixada de França a Andorra, d'aquí dues setmanes tinc una lectura al Monestir de Pedralbes, i al juny participo al Festival Elixir, a Terrassa.

–Vostè és codirectora de la Setmana de la Poesia de Barcelona, des de l'any passat.

–Sí, l'any passat vaig estar amb en Sam Abrams, i enguanyestic amb en Manuel Forcano, que l'acaben de nomenar director de l'Institut Ramon Llull, per tant, l'any que ve estaré amb algú altre. L'any que ve acabo, perquè el meu compromís és per a tres edicions. Normalment, es fan equips de dos persones per tres anys.

–I per Sant Jordi?

–És que aquest any no trec llibre! No sé si els llibreters el tornaran a treure. De fet, els llibres que són literatura no caduquen, no importa l'any en què van ser escrits, però és normal que els mitjans de comunicació dediquin l'atenció a les novetats.

–Quan la veurem per Andorra?

–Vaig venir fa poc per la Primavera de poetes, i vinc a fer les xerrades a les escoles, que coordina el Ministeri d'Educació.

–Està al dia del què es publica per aquí dalt?

–Sí, tot i que no he tingut temps de llegir la majoria de les obres. La literatura que es fa a Andorra es va fent el seu lloc, es va tenint consciència que s'està creant bona literatura i coses interessants en tots els camps, i els autors que van sortint es van consolidant. Tenint en compte que el país és petit no està gens malament la producció que es fa, hi ha coses molt interessants i de temes molt diferents, i sovint amb presència de la història, de la muntanya, de la terra. Està molt bé que no només es creï literatura de ficció, també hi ha llibres que van deixant empremta sobre el que ha sigut i el que és el país.

Aquest Sant Jordi hi haurà novetats molt interessants de tots els gèneres, i hem d'estar contents que hi hagi aquesta bona salut de la producció, de la cultura, perquè crea teixit, identitat, és un actiu molt positiu. Quan parles de literatura andorrana ja no parles d'una cosa marginal, o de només un autor que destaca, sinó que hi ha una continuïtat. Els autors treballen de manera seriosa, el públic

és fidel i compra els autors, i la premsa es fa ressò del que es publica i la població, en general, sigui consumidora o no de llibres, sap que es fan coses.

–Ara ve un poeta amb força: Arnau Orobitg, que publica ‘Distàncies’, amb l’editorial Andorra.

–Sí, i està convidat a recitar a la Setmana de la Poesia de Barcelona! He llegit el llibre i està programat perquè ja queestic a la codirecció de l’esdeveniment he vist que si no és per proximitat hi ha persones que és més difícil que siguin convidades a recitals als quals assisteix molta gent.

Tenia clar que hi hauria veus de tot arreu i, per descomptat, ja que l’Arnau treu llibre i és una veu molt potent, s’ha de fer descobrir al públic de fora d’Andorra. Té una poesia fantàstica i és un excel·lent rapsoda! Recitarà al Museu Frederic Marès el 5 de maig, juntament amb Feliu Formosa, Laia Noguera i l’Encarna Sant-Celoni, que és valenciana. Em fa molta il·lusió que hi hagi una veu potent que es comenci a moure pels circuits de fora d’Andorra i se’l conegui, perquè paga la pena, és molt bon poeta.

–Vostè recitarà?

–No, és incompatible amb ser programadora del festival, però la feina és molt maca i agraïda

2.2.2. Entrevistes digitals i material audiovisual

Andorra Difusió (2015), «De la poesia als relats fantàstics de les lletres de Teresa Colom», 25-03-2015. Disponible en línia a: <http://www.andorradifusio.ad/Noticies/de-poesia-als-relats-fantastics-de-lletres-de-teresa-colom>. [Consulta: 14-11-2016].

La coneixíem per la seva poesia però ara Teresa Colom ens sorprèn amb un llibre de relats fantàstics que porta per títol *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, un llibre que ens parla de la llum que hi ha en les diferències de les persones.

La senyoreta Clock, que viurà tota la seva vida en un any; Roc Mortson, un nen amb un gla de garrí; el nen de gel de la senyora Petarol. Són relats que tenen

personatges que han nascut amb diferències. Estan predestinats a morir. Per això la vida per a ells té una llum especial. Teresa Colom ens endinsa en un món de fantasia ple de criatures que ens traslladen a un ambient gòtic o potser en un poble d'època. El llibre ja prepara reedició i aquest dijous es presenta de manera pública a la Fada Ignorant a les vuit del vespre. Informa: Rosa Alberch
Imatge: Meri Bellosta.

GUITART, Anna (2015), «Tria personal», *TV3*, 17-06-2015. Disponible en línia a: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/tria33/tria-personal-danna-guitart/video/5532057/>. [Consulta: 14-11-2016].

L'Anna Guitart ens recomana tres lectures en la seva «Tria personal» de la setmana. Aquesta vegada ens parla d'«Amerigo», de Stefan Zweig, on l'autor es pregunta d'on ve el nom d'Amèrica; la nova novel·la de Teresa Colom, «La senyoreta Keaton i altres bèsties»; i «El nadador en el mar secreto», de l'escriptor William Kotzwinkle, una petita delícia inèdita fins ara a casa nostra.

Ràdio Barcelona (2015), «Dones de conte», *Cadena Ser*, 20-06-2015. Disponible en línia a: http://cadenaser.com/emisora/2015/06/22/radio_barcelona/1434982061_146269.html. [Consulta: 14-11-2016].

Ens endinsem en els volums de relats de quatre escriptores de conte: Cristina Garcia Molina (autora de «Silenci a taula»), Teresa Colom («La senyoreta Keaton i altres bèsties»), Cristina Fernández Cubas («La habitación de Nona») i Samanta Schweblin («Siete casas vacías»).

(La intervenció de Teresa Colom és entre els minuts 23:58 i 27:45)

Tramuntana TV (2016), «Teresa Colom rep el Premi Anglada del Muntaner de Figueres», 09-06-2016. Disponible en línia a: <http://www.tramuntanatv.com/news/teresa-colom-rep-el-premi-anglada-del-muntaner-de-figueres/>. [Consulta: 14-11-2016].

L'escriptora andorrana Teresa Colom ha rebut el premi Maria Àngels Anglada de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres per la seva obra «La senyoreta Keaton i altres bèsties».

2.2.3. Ressenyes, estudis i notícies

F. MAROT, Laia (2015), «Colom fa el salt a la narrativa amb “La senyoreta Keaton i altres bèsties”», *El Periòdic.ad*, 13-01-2015. Disponible en línia a: <http://www.elperiodic.ad/noticia/41653/colom-fa-el-salt-a-la-narrativa-amb-la-senyoreta-keaton-i-altres-bsties>. [Consulta: 14-11-2016].

El llibre estarà a la venda a partir del 28 de gener i la presentació a Andorra serà a mitjans de març

«La senyoreta Clock és una mena de Benjamin Button a la inversa, la vida en un any: neix, creix, s'enamora, viu les quatre estacions i mor. La Caterina, nascuda en estranyes circumstàncies, es converteix en balena. En Roc Mortson és un nen amb una ungla de garrí, abandonat pel seu pare a la seva sort. El fill de l'enterramorts és un misteri per a tothom: sembla que ha sortit de sota terra. I la senyora Petarol ha trobat un nen de gel a la cuina. Com hi ha anat a parar, allà? Què els passa, a totes aquestes criatures? Quines són les seves històries? Els seus destins? Les seves vides? Els seus tràgics, alegres o misteriosos finals?». Totes aquestes preguntes i moltes més són les que respon *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, el primer llibre de narrativa de la poeta i escriptora andorrana, Teresa Colom (*La Seu d'Urgell*, 1973), editat per Empúries i que estarà a la venda a partir del 28 de gener. Les presentacions es faran a mitjans de febrer a Barcelona, i a mitjans de març al Principat, «després de les eleccions».

UN MÓN FANTÀSTIC/ Tot va començar fa un parell d'anys. Colom tenia ganes d'explicar una història i va escriure el primer conte. La idea va néixer d'un comentari que la gent fa sovint a aquells que han estat pares: «els nens es comencen a gaudir quan són més grans, quan comencen a parlar, etc», llavors «vaig pensar: que passaria si poguéssim accelerar la vida d'un nadó».

Un cop fet el primer conte, Colom el va enviar al Grup62, però «sense cap expectativa», ja que era la seva primera obra narrativa i no havia treballat amb aquesta editorial; però, per la seva sorpresa, l'editorial va respondre molt bé, i li

va demanar més contes. L'altre 'empenta' per seguir apostant per aquest llibre li va venir de l'escriptor Albert Villaró: «em va dir que al primer conte donava per més, ja que havia creat molts personatges i tot un món complex». I així va iniciar el segon conte, a partir de l'anècdota d'un personatge totalment secundari del primer.

El resultat són cinc contes, «independents entre ells però que es poden llegir com una novel·la, perquè hi ha personatges que es repeteixen, i perquè junts creen tot un món fantàstic». A més, els cinc contes tenen un element en comú: «hi ha un naixement d'una criatura que té una particularitat, amb la qual és complicat viure. Aquest tret diferencial, fa que el seu món canviï».

Al fet de què el lector entri al món imaginari de Colom des de la primera pàgina, «en l'atmosfera fantàstica», hi contribueix que els contes estan descontextualitzats, «no descriuen cap època ni lloc concret; ara bé, si que poden recordar els contes clàssics i un ambient de l'època victoriana, però no hi ha llocs reals».

Malgrat el to fantàstic, «els contes tenen un punt de vista molt real. Les complicacions poden ser molt poc provables a la nostra vida real, però les reaccions són molt humanes i provables, per tant, tot el que succeïx passa a ser creïble». Davant de les dificultats, el que fan els personatges és despertar «l'instint de supervivència».

En tots contes apareixen moltes històries, com en una conversa habitual: «jo conec a un que li va passar...», algunes molt còmiques i altres també «molt crues». Colom el que conclou és que «tots en el fons som criatures i tenim coses estranyes, potser no tan fantàstiques, però que despertem reaccions molt semblants».

Són contes llargs, sense moralina, sinó que en cada un d'ells «és poden extreure moltes conclusions», cosa que reflecteix «la complexitat de la mateixa vida, són moltes les coses que et poden regirar».

El resultat és un llibre «per desconnectar amb la realitat i connectar amb la part humana. Ple de tendresa humana cap a la vida».

DOMÈNEC, Carles (2015), «Les bèsties de Teresa Colom», *Bearn. Revista de Cultura*. Disponible en línia a: <https://revistabearn.com/2015/01/27/les-besties-de-teresa-colom/>. [Consulta: 14-11-2016].

La primera experiència narrativa de Teresa Colom (La Seu d'Urgell, 1973), després de la publicació de diversos llibres de poemes, és 'La senyoreta Keaton i altres bèsties' (Empúries), un llibre que conté cinc relats independents amb elements comuns. «En cada conte hi ha un part i neix una criatura que no s'ha format amb normalitat, arribarem a conclusions especials sobre la vida», explicà l'autora, qui comentà que «són històries plenes de tendresa i esperança, aquestes criatures generen superació i ganes de viure».

Colom assegurà que «l'aparent simplicitat del format del conte dona un punt inquietant, el gènere permet creure't les coses més inversemblants», i argumentà que «a la vida real arribem a encaixar coses que sovint són difícils de creure i, a més, ens hi adaptem».

L'ambient gòtic del llibre ha begut d'influències no estrictament literàries: «ha estat important l'observació de nena del insectes i la natura, la visió de la neu i les històries familiars, jo m'he criat en paisatges nevats», indicà Colom. L'escriptora assenyala que «la natura té una certa crueltat però funciona i acaba donant respostes molt simples, la vida busca viure i sobreviure». De les rareses del personatges descrits, Colom destacà que «en realitat tots som estranys i els diferents, que s'han de salvaguardar de l'exterior que és hostil amb ells, aporten un món millor». En aquest context, les bèsties del títol són una referència als animals i a les rareses que tots tenim, i que potser serveixen per conformar precisament la nostra individualitat.

Teresa Colom col·laborà amb el [Diari d'Andorra](#) entre els anys 2008 i 2011. És habitual dels recitals poètics i acaba de ser nomenada comissària de la [Setmana de la Poesia 2015](#).

Ràdio Seu (2015), «Teresa Colom publica la seva primera obra de narrativa», 27-01-2015. Disponible en línia a: <http://www.radioseu.cat/noticies/teresa-colom-publica-la-seva-primera-obra-de>. [Consulta: 14-11-2016].

Els pares imaginem durant nou mesos com serà l'infant, quants anys viurà i, fins i tot, de quina manera es posarà l'aliança el dia del casament. Partint de l'inici de l'existència de criatures «diferents i inesperades» i perseguint els personatges fins a una inesperada mort, l'escriptora urgellenca Teresa Colom publica el recull de contes *La senyoreta Keaton i altres bèsties* (Empúries), que completen un univers imaginari a estones còmic i tendre, altres absurd o cruel.

Colom explica en una entrevista a l'ACN que «els diferents són els que fan un món millor, ofereixen una visió més rica, més diversa». L'autora creu que els cinc contes del llibre reivindiquen «una vida que podria ser la nostra» perquè «tots som estranys».

'La senyoreta Keaton i altres bèsties' són cinc contes. Cada un arrenca d'un part i és un món diferent. De cada gestació sorgeix un infant amb unes característiques que el fan excepcional. Criatures que es desenvolupen al marge de la voluntat i els desitjos dels seus progenitors fins a la seva mort, en alguns casos, primerenca, imprevista i desconcertant. Amb aquest fil conductor, Teresa Colom camina per un món imaginari amb cinc éssers «excepcionals» com a protagonistes: la senyoreta Clock que neix, creix, envelleix i mor en poc més d'un any; la filla de Caterina Pockski, que es mou com un peix a l'aigua; el Roc, un nen amb una ungla de garrí; un enterramorts que troba un nen dins un cementiri i els glaçats Petarol.

Sota l'«innocent» format d'un conte, l'escriptora repassa una vida «que podria ser la nostra». «Què passaria si els nostres desitjos poguessin influir en el destí dels nostres fills?», s'ha preguntat Colom, avançant part de la trama. Per a l'autora, són cinc contes independents entre sí però que «construeixen un món sencer» per les connexions entre els personatges. Al seu entendre, *La senyoreta Keaton i altres bèsties* es pot llegir com una novel·la, com un sol relat.

Tendresa sense final feliç

El destí no sempre s'ajusta als desitjos. El llibre parteix d'un cert realisme i, per això, no es pot pressuposar un final feliç. Això sí, hi ha «molta tendresa» i «molta esperança», un aspecte especialment important per a criatures per les quals és «més difícil viure» en un entorn que els és «hostil» per a qualsevol que sigui diferent.

L'atmosfera és fosca, inquietant, fins i tot gòtica, en un entorn que recorda a l'univers de Tim Burton o Edgar Allan Poe. D'alguna manera, el lector es transporta a l'Anglaterra del segle XIX –d'aquí la presència del típic te de la tarda– on «tot el probable esdevé versemblant».

Això provoca un punt de vista de conte clàssic, on hi ha personatges dolents, gent amb defectes, cobdícia i enveja. «Ningú espera que els dolents canviïn, sinó que és la vida qui s'encarrega de fer justícia. Els bons són els que fan que el món sigui un lloc millor», ha sintetitzat.

Teresa Colom, nascuda a la Seu d'Urgell el 1973, és poetessa i viu a Andorra. L'any 2000 va guanyar el Premi Miquel Martí i Pol i l'accèssit al premi Grandalla amb el poemari 'Com mesos de Juny' (Ed. Del Diari d'Andorra, 2001). *La senyoreta Keaton i altres bèsties* és la seva primera incursió a la narrativa.

RIBAS, Dèlia (2015), «Vides fantàstiques», *Caràcters* 70, p. 13-14.

Fins ara només coneixíem la Teresa Colom poeta: aquest és el seu primer volum de contes. I malgrat la prevenció que sol acompanyar la lectura en aquests casos, o potser justament a causa d'aquesta, el llibre fa trontollar les nostres expectatives de dalt a baix.

Es tracta d'un recull de cinc relats aparentment autònoms, però que de fet basteixen una mateixa comunitat de personatges que dialoga entre si. El focus d'atenció es dirigeix cap a l'ecosistema tancat de diverses famílies, que tenen com a nexa comú un embaràs i un part anòmals.

Quan se subverteixen les regles i s'entra en el terreny d'allò dissonant, tot pot passar. I aquest és l'univers estrambòtic que crea l'autora. Ens transporta dos segles enrere, a un món de carruatges, balls, convidats, senyors i criats, pescadors del moll, enterraments solitaris i mansions aïllades, que ens empelta de l'atmosfera propícia per a la irrupció del misteri. Perquè aquest és el veritable protagonista: allò més tenebrós que la foscor; l'horror del que no es pot comprendre i que irromp constantment enmig de la realitat quotidiana sense fer distincions de cap mena. És el fantàstic en el sentit més estricte que li atorgaria

Todorov: no és meravellós, ja que sacseja les normes d'una versemblança que no està preparada per a assumir-lo, ni tampoc esdevé mai estrany, explicable racionalment –malgrat que se n'assagin intents–, sinó que resta en l'ambigüitat més rica i profunda, obrint l'espai del simbòlic infinit i de les lectures inesgotables. L'incomprensible s'apodera de la raó i l'estireganya fins al límit de la seva elasticitat, sense resoldre's mai, forçant-nos a acceptar-lo com a part essencial de la vida. I així queda servida també la riquesa dels relats de Colom.

Materialitzacions insospitades del desig, l'angoixa i la frustració, reflexions sobre el temps i la vida, exclusió de la anormalitat, enveja generacional, importància de l'aparença social, humans fusionats amb la natura –plantes, animals, tubercles–, són alguns dels moltíssims temes que treuen el cap gràcies a les gestacions fantàstiques. Quin és el sentit de l'existència humana? La vida, unida inevitablement a la corrupció i la destrucció, presentada de mil-i-una maneres, és l'únic punt estable. I la vida de l'altre, d'aquest altre sinistre i ingovernable, posa en qüestió la nostra i ens enfronta amb la seva arbitriietat aleatòria. Si la naturalesa pot concebre la vida a través d'infinitos camins, la nostra n'és tan sols un de tants.

Vívid, d'una plasticitat que quasi ens permet sentir en carn pròpia les olors i els gustos, palpar les superfícies i percebre els relleus, *La senyoreta Keaton i altres bèsties* no s'assembla a res que haguem llegit abans, i ahora està farcit de tot. Els contes de fades meravellosos hi posen els fonaments, la literatura fantàstica del XIX les parets, i la veu de Mercè Rodoreda –la de *La meva Cristina i altres contes*– ressona des d'alguna de les cambres d'aquest castell sense sostre que són els contes de Colom, oberts a l'il·limitat de la vida i la imaginació. Frescos, intrèpids, excitants: impressionen la ment i ja no l'abandonen, petjant-la de sensacions ambivalents. I és que, malgrat el suspens i el ritme trepidant que li confereixen el misteri i una narració àgil, les històries que s'expliquen no poden passar lleugeres coll avall. Hi ha quelcom més, quelcom poderós teixit subtilment enmig de la xarxa de símbols i correlacions, quelcom que se'n escapa sempre i que impacta encara més per l'aparent senzillesa del gènere que s'ha escollit per vehicular-ho: una amargor imprecisa, el fred i el negre que formen part d'aquesta vida que es mostra en tota la seva esplendor contradictòria; sol i neu, primavera i hivern, Vida i Mort, desig i frustració,

il·lusió i desesperança, alegria i horror. Res no s'omet ni es vol ometre: la vida existeix per ser viscuda, igual que els relats de Teresa Colom.

BASAGAÑA, Laura (2015), «La senyoreta Keaton i altres bèsties: atresorant la diferència», *Núvol*, 02-02-2015. Disponible en línia a: <http://www.nuvol.com/critica/teresa-colom-la-senyoreta-keaton-i-altres-besties-atresorant-la-diferencia/>. [Consulta: 13-11-2016].

Teresa Colom irromp en el camp de la narrativa amb ‘La senyoreta Keaton i altres bèsties’ (Empúries, 2015), després d’haver publicat diversos poemaris. La poeta andorrana recrea un món de fantasia, on bellesa i crueltat es donen la mà. La natura més majestuosa, ancestral i tenebrosa ens obre les portes de l’amor i de la mort. Els paisatges de Colom són sinuosos, subtils i esquemàtics, però els personatges tenen un relleu corpulent i una veu ensordidora. Ens captiva la manera com narra la dolça tristesa: la supervivència, la solidaritat, l’amistat o l’amor entre criatures que són diferents a la resta.

La tendresa. La tendresa és un dels punts essencials que serveix per entrar als contes de Teresa Colom. Una tendresa que ens acarona, a la vegada que ens recorda la fragilitat de la vida i, precisament per aquest motiu, la seva gran vàlua. Les arrels de la tendresa creixen profundes en els contes de Colom, que exploren la duresa i la crueltat de la societat a partir de la diferència. Els personatges, sovint dotats d’alguna particularitat que abraça la fantasia, ens enamoren i ens ensenyen les seves dots per a la supervivència. Una supervivència que no està mancada d’isolació o tristesa. El regal de la diferència ens agafa per sorpresa i el catàleg de reaccions és variat. Des de la resignació, fins a l’afecte exacerbant, l’entusiasme, el despit o la incredulitat.

Les emocions són intenses: un ventall d’amors rars i morts sonades. La mirada de Colom s’atura en l’acte del comiat –l’adéu que implica, inevitablement, el fet de néixer–. L’autora copsa amb una sensibilitat poderosíssima tots els moviments de la dansa de la separació entre la vida i la mort. Darrere de cada

família hi ha una o moltes bèsties, perquè els paral·lelismes entre la brutalitat de la natura animal i la natura social són enormes.

«Una de les bèsties del llibre són els convencionalismes socials i els dictats de l'aparença –revela l'autora– però també l'avarícia i l'ànsia de poder». L'acumulació de diners condueix al camí de la mort, escodrinyada per tots els perills que l'envolten. Els elements al·legòrics que acompanyen els personatges i escenaris que narra Teresa Colom ens acosten a l'univers literari de contes infantils alemanys, en una superposició a corrents simbolistes que atrapen sensacions i estats d'ànim en situacions paranormals i caràcters grotescos que actuen dictats per una brutalitat esfereïdora. Els contes de Teresa Colom ens poden remetre al somriure fosc de la prosa rodolediana i a l'humor i passatges gòtics d'Edgar Allan Poe.

La tristesa. Aquesta és una de les tonalitats de la paleta de colors de l'autora, que capta fragilitat i bellesa de petits i escruixidors detalls al vol. Hi ha petites notes d'humor que amoreixen la sotragada, però el record del dolor és intens i nítid. Cada conte, que escenifica un part, és un intent de viure: de renéixer, de tirar endavant. I de vegades inicis i finals, vides i morts, són cosins-germans.

NOPCA, Jordi (2015), «La ingenuïtat inquietant dels contes de Teresa Colom», *Ara*, 16-02-2015. Disponible en línia a: http://www.ara.cat/cultura/ingenuitat-inquietant-contes-Teresa-Colom_o_1304869514.html. [Consulta: 13-11-2016].

La poeta andorrana debuta en la narrativa breu

L'arrel dels cinc contes de *La senyoreta Keaton i altres bèsties* (Empúries, 2015), el debut en la narrativa breu de Teresa Colom, es troba més enllà de la seva maternitat: cal anar fins a les seves col·laboracions setmanals al *Diari d'Andorra* entre el 2008 i el 2011. «Hi explicava anècdotes sobre la vida quotidiana que em servien per tractar l'actualitat des del meu punt de vista», explica. A partir d'aquí, havent-se d'enfrontar amb la narrativitat del món per primera vegada –fins llavors havia publicat quatre poemaris–, Colom va començar a donar forma al primer dels relats del llibre, *La senyoreta Clock*, en què la protagonista té una filla que creix més ràpid del compte, fins al punt que la seva vida sencera equival només a un any de la mare. «La idea me la va donar

aquella frase que hi ha persones que diuen en relació als nens: “Els comences a disfrutar quan ja són una mica grans”. Em vaig preguntar què implicaria poder controlar a partir dels nostres desitjos la velocitat de creixement dels nostres fills».

Quan¹ va tenir el primer relat llest, Colom li va fer arribar a Ester Pujol, que l’havia encoratjat a escriure narrativa durant la seva primera etapa com a editora de Columna. Se’l va acabar llegint Dina de la Lama, llavors a l’equip del segell que dirigia Berta Bruna, i ara, tres anys després, el presenta a Empúries. «Els contes no tenen època ni lloc, però hi entres de seguida: et poden transportar al segle XIX, a ambients molt anglesos, de vegades gòtics –resumeix l’autora del llibre—. Algunes de les situacions són poc probables en el món real, però el gènere et permet donar-los una certa versemblança. Els contes que a mi m’agraden tenen una ingenuïtat inquietant». Aquesta és, precisament, la característica distintiva de «l’univers particular» que Colom presenta al llibre.

A més del cicle vital accelerat de la senyoreta Clock, hi trobem la filla de Caterina Pocski, que es mou com un peix dins l’aigua; un nen que és rebutjat pel seu pare perquè té una unglà de garrí; un enterramorts que troba un nen dins un cementiri, i els senyors de Petarol, que un dia glaçat descobreixen un nen «blanc com la neu» a la taula de la cuina. «En cadascun dels contes hi ha un part i se’n ressegueix la vida –diu Teresa Colom—. Un altre dels trets comuns és que hi surten persones amb particularitats distintives. La gent diferent fa que el món sigui millor. Si fóssim tots iguals, la vida seria més pobra». Passa sovint que aquests éssers singulars «s’han de salvaguardar de l’exterior, perquè són rebutjats i estan en perill». És en aquest punt que la narrativa tendra i tenebrosa de Colom s’acosta a les creacions inadaptades que abunden en el cinema de Tim Burton, al món surrealista, rimat i inquietant d’Edward Gorey i al David Lynch d’*Eraserhead*, on el protagonista sentia tant de fàstic pel seu fill minúscul i monstruós que l’acabava matant.

LAMBIÉS, Josep (2015), «Nens malgirbats, nens prodigiosos», *El Periódico de Catalunya. Time Out* 352, p. 53.

La poeta Teresa Colom debuta en la narrativa amb un llibre format per cinc relats que us semblarà d'allò més grotesc. En Josep Lambies se la troba a l'hora del cafè.

De quan era petita, Teresa Colom recorda un dia en què la seva mare estava desossant un pollastre a tisorades al marbre de la cuina mentre parlava d'algú que s'havia mort. També recorda les hores que es passava trescant per la muntanya observant l'anatomia dels insectes, i recorda la tendresa que li inspiraven els monstres del circ, engabiats en les seves rulots a tants duros la visita. «Vaig entendre de ben nena que la natura té uns mecanismes fascinants i molt complexos», explica. Com deia el fantasma de Canterville, no hi ha res més poderós que la memòria d'un xaval.

De la lletania del pollastre, en va fer un poemari, *La meva mare es preguntava sobre la mort*, que es va publicar l'estiu del 2012. Dels altres dos, n'ha sortit *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, un llibre de relats que es mou entre el terror i la fantasia, amb un comú denominador: en tots hi ha un part dolorós i una criatura malgirbada, que en alguns casos sembla infantada pel diable. «La meva fascinació pel món animal es plasma aquí –diu–. Volia treballar amb la màgia de la zoologia». I li ha quedat un espectacle alquímic digne del doctor Moreau, un bestiari de nounats que lluiten per la supervivència com el Nen Ostra de Burton.

Hi ha el nadó que neix amb una pota de porc ungulada en comptes de mà dreta. Hi ha la nena capgrossa que un dia es deixa lliscar pels amarradors del port i se'n va a viure a l'oceà entre les balenes. Hi ha una mare que decideix transformar el seu fill en una mona, i fa rebentar el parquet del menjador per instal·lar un arbre on es pugui enfil·lar. «En el fons, són històries sobre la tendresa i la comprensió», diu Teresa Colom, conciliadora. És la idea d'estimar el monstre que forma part de la nostra literatura des que Leprince de Beaumont va escriure el conte de *La bella i la bèstia*, al segle XVIII.

Són personatges inquietants, com aquella mena de pulmó cridaner que Charlotte Stewart garrinava a *Cabeza borradora*, i que Jack Nance bressolava i alimentava com si fos un fill. «L'home fa segles que adreça els seus dubtes a la natura, a l'univers en general –segueix la Teresa–. És una biblioteca brutal». Ella només va decidir reblar una mica el clau, i *jugar* a transgredir els límits del

costum. A la primera història, la protagonista és una recent nascuda que creix i envelleix a un ritme accelerat. Quan amb prou feines ha fet un any ja té l'aspecte d'una anciana marcida, amb els dits com un manyoc de pastanagues.

No és ben bé kafkià, perquè no s'hi viu cap tipus d'asfíxia existencialista. Tampoc no acaba de ser *Frankenstein*, perquè no té l'enteranyinat paorós de la literatura gòtica. «La resposta de tots els relats, per malament que acabin, és sempre vitalista», rebla la Teresa. Mentre escrivia, es va quedar embarassada. No ho tenia previst quan va començar el llibre, però va ser una gran ajuda. Per sort, ella va parir sense contratemps ni indisposicions. No hi va haver naufragi, ni sardinada, ni un vòmit de calamarsa. La seva bèstia va arribar al món sana i estàlvia. I sense trets porcins: amb dues mans de persona.

CAPDEVILA, Jordi (2015), «Grans petits monstres», *Avui Cultura*, 06-03-2015, p. 18.

El gènere fantàstic ha estat sempre darrere els contes de tots els temps en què la ficció recrea mons imaginatius on trobarem paradisos i personatges al marge de la realitat. És una literatura universal, que narra amb versemblança situacions tan somnioses com impossibles, però que poden transportar el lector a immerngir-se en aquests mons desconeguts i gaudir plenament dels sentiments que desprenen. *La senyoreta Keaton i altres bèsties* aplega cinc contes que podrien entrar en aquest gènere. Són narracions que tenen en comú el naixement de cinc infants i la vida tèrbola i angoixant que els toca viure i patir. Així, hi trobem un nen que neix d'una dona ja madura i que fa tot el seu cicle vital en un any, i la nena que arriba al món en circumstàncies molt peculiars i que es transforma en balena –aquest animal ja protagonitzava algun dels seus poemes–. També toparem amb la complexitat de vida de l'infant que neix amb una mà de garrí i és repudiat pel seu pare i un altre nounat que un enterramorts troba quan destapa una sepultura tancada des de fa anys. I no sobta trobar un nen de gel abandonat a la cuina, com si vingués del paradís glaçat de la princesa Elsa, que s'ha ficat recentment a totes les cases amb infants fantasiosos. Una vegada creats aquests grans petits mostres, la poeta andorrana Teresa Colom, que debuta en narrativa amb aquest aplec de contes, fa transitar els seus personatges per un món hostil, lúgubre, insà i ple d'incomprensions i falsedats,

que els fa doblement mutilats. El paisatge atordidor, amb reaccions escabroses afegides, situacions límits que voregen la despietat, accelera una inquietud que va transformant el lògic rebuig inicial narratiu en una peculiar addicció lectora. Una lenta metamorfosi en què la crueltat i l'infortuni s'embolcallen amb un sentiment de tendresa, humor i sensibilitat atractiva. El secret d'aquesta transformació és degut al fet que el llenguatge que usen els protagonistes, les reflexions que deixen anar, els paisatges i les descripcions de situacions tenen un component humà que justifica aquest món tèrbol creat. Una innocència que recrea una versemblança narrativa atractiva al mig de tantes quimeres i deliris.

Una experimentació literària valuosa sorgida d'una profunda sensibilitat poètica i també dramàtica. No en va Teresa Colom ha publicat cinc llibres de poesia, ha creat un espectacle poeticoteatral i ha participat en festivals nacionals i internacionals de poesia.

Un estimulante debut narratiu.

AGUILAR, Yolanda (2015), «“La senyoreta Keaton i altres bèsties” de Teresa Colom», *La Finestra Digital*, 09-03-2015. Disponible en línia a: <https://www.lafinestradigital.com/2015/03/09/la-senyoreta-keaton-i-altres-besties-de-teresa-colom/>. [Consulta: 13-11-2016].

Teresa Colom ens porta cinc contes amb criatures que no tenen res de normal. Estranyes, menyspreades i abandonades en molts casos, ens entendriran i captivaran com ho fa aquesta autora amb un estil que recorda al Tim Burton d' «Eduardo Manostijeras» o a Mathias Malzieu i la seva galeria de personatges malalts d'amor.

«La senyoreta Keaton i altres bèsties» està format per cinc contes interconnectats. Cada conte explica la vida (i mort) d'una criatura (nen o nena) peculiar, diferent: la senyoreta Clock és una mena de Benjamin Button a la inversa, la vida en un any: neix, creix, s'enamora, viu les quatre estacions i mor. La Caterina, nascuda en estranyes circumstàncies, és una nena que es converteix en balena. En Roc Mortson és un nen amb ungla de garrí, que el seu pare abandonarà a la seva sort. El fill de l'enterramorts és un misteri per a tothom: sembla que ha sortit de sota la terra. I la senyora Petarol ha trobat un

nen de gel a la seva cuina. Com hi ha anat a parar, allà? Què els passa, a totes aquestes criatures? Quines són les seves històries? Els seus destins? Les seves vides? Els seus tràgics, alegres o misteriosos finals?

Amb un aire un pèl gòtic a l'estil Burton i amb la màgia de Mathias Malzieu, Teresa Colom ens porta cinc històries de cinc criatures poc probables, però increïblement humanes. Hi trobem la senyoreta Clock a qui li passa una cosa rara amb el temps. La Caterina, nascuda en estranyes circumstàncies. En Roc Mortson, un nen amb una unglya de garrí, abandonat pel seu pare a la seva sort. El fill de l'enterramorts, un misteri que sembla que ha sortit de sota terra. I la senyora Petarol qui ha trobat un nen de gel a la cuina.

Són cinc contes independents entre ells però que es poden llegir com una novel·la, perquè hi ha personatges que es repeteixen, i junts creen un món de criatures fantàstiques. Totes cinc històries tenen un element en comú, hi ha el naixement d'una criatura que té una particularitat, amb la qual és complicat viure. Altera el seu món, el trastoca i genera reaccions molt humanes com són el rebuig però també la fascinació. Sense moralina, cosa que és d'agrair, Teresa Colom mostra com pot ser de complicada la vida i el món. I ho fa amb una veu que és trista però tendra i que captiva per l'estranyesa del que explica i com resulta de senzill entendre-ho.

PORTA, Roser (2015), «Teresa Colom no és una poeta delicada», *Ara*, 15-03-2015. Disponible en línia a: http://www.ara.ad/opinio/Teresa-Colom-no-poeta-delicada_o_1321068203.html?ga=1.87530072.1953782518.1479146995.

[Consulta: 13-11-2016].

La senyoreta Keaton i altres bèsties' mostra una narradora profunda, amb moltes preguntes existencials, divertida a vegades, que ens presenta un món dur i brutal: animal

Aquesta temporada pre Sant Jordi tenim moltes estrenes: Pilar Burguès com a escriptora, la poeta Teresa Colom com a narradora i Teresa Cairat com a historiadora. De moment. El panorama s'anima i la selecció nacional va molt més enllà dels Salvadó, Morell, Peruga, Villaró, Dallerès, Gibert... que fa anys

que triomfen i dels «joves valors» que es van consolidant com ara Fenoll, Rubio, Gàlvez...

Teresa Colom ha creat un llibre de contes molt potent. Els cinc relats que integren 'La senyoreta Keaton i altres bèsties' inclouen tots un part, però no és només un llibre sobre la maternitat (no confondre de cap manera amb un llibre de dones per a dones ni en una sublimació de l'art de tenir fills; no té res a veure amb això). És un llibre sobre la vida i la mort, molta mort.

Els cinc contes del volum publicat per Empúries estan plens d'elements de ciència-ficció, onírics, surrealistes, fantàstics... com li vulguem dir. Tot és extraordinari. Les narracions estan ambientades al segle XIX en escenaris molt anglosaxons, amb senyors i criats, amb carruatges i tes però, de cop i volta, aquests escenaris es veuen alterats per esdeveniments fantàstics, brutals (hi ha moments 'gore'), es veuen alterats per animals o extremitats d'animals. És com si Colom, amb un estil impecable i una llengua que flueix molt bé, hagués posat en una coctelera Poe i els drames rurals de Víctor Català i hi hagués afegit una mica d'humor (uns tocs de Kafka?) i el resultat fos una gran sorpresa per al lector i, alhora, l'activació d'alguna pregunta, d'algun dubte existencial.

La vida dels contes de Colom és molt dura, molt animal, amb instants de bellesa això sí, amb petits detalls que salven l'existència. Teresa Colom no és una poeta delicada; ara és una narradora brutal.

GIL, Marta (2015), «La senyoreta Keaton i altres bèsties, de Teresa Colom», 16-03-2015. Disponible en línia a: <http://www.nosaltresllegim.cat/2015/la-senyoreta-keaton-i-altres-besties-de-teresa-colom/>. [Consulta: 13-11-2016].

La senyoreta Keaton i altres bèsties és, des del seu nom, una declaració d'intencions. Des del principi ja podem veure que el recull de relats que Teresa Colom ha escrit retratarà uns personatges amb característiques especials.

Cada un dels relats narra la història del naixement d'un nen o nena especial, amb una particularitat que el fa viure la vida d'una manera extraordinària.

Coneixerem a la senyoreta Clock, una nena que veu com tota una vida es concentra en quatre estacions mal contades, que neix, parla, i s'enamora però

que no deixa mai de transmetre un missatge d'alegria pels dies que ha viscut. Aquesta senyoreta Clock és la inversa del regressiu que va deixar-nos Manuel de Pedrolo a *Trajecte Final* o el més actual *Benjamin Button* que enlloc de rejuvenir, envelleix. També viurem la història de la Caterina, una nena que viu entre les balenes; la del Roc, un nen amb una unglà de porc enlloc de la mà dreta; o la del fill de l'enterramorts, un nen que viu gràcies a La Mort.

Els cinc relats de *La senyoreta Keaton i altres bèsties* estan enllaçats entre ells, els personatges principals d'un relat apareixen fugaçment com a secundaris a les altres narracions i converteixen la individualitat en un conjunt sòlid que es veu reforçat pel tema de fons de totes les històries. Perquè Teresa Colom no s'oblida d'una cosa: el naixement de cada criatura és un principi i al mateix temps, un final. Un naixement extraordinari és també una mort fora del normal. A totes les històries trobem un missatge d'alegria pel naixement de les criatures i al mateix temps, un aire trist però tendre que va deixant el lector amb un sabor dolç i agre simultàniament.

CINGOLANI, Stefano (2015), «La delicadesa de Teresa Colom», *Núvol*, 06-04-2015. Disponible en línia a: <http://www.nuvol.com/critica/la-delicadesa-de-teresa-colom/>. [Consulta: 13-11-2016].

Aquest dimecres 15 d'abril, a les 8 del vespre, l'escriptor Albert Vilaró presenta *La senyoreta Keaton i altres bèsties* al Centre cultural «Les Monges» de La Seu d'Urgell. Stéfano Cingolani ha llegit els últims contes de Teresa Colom, *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, publicada per Editorial Empúries. A *Núvol* hem recollit les seves impressions.

Teresa Colom ha escrit uns contes sorprenents, plens de delicadesa i comprensió davant l'ocurrència de fets gairebé màgics, que qüestionen i ens obliguen a qüestionar els límits i el significat del concepte de normalitat i dels afectes.

Ha estat una gran i doble sorpresa. En primer lloc, perquè coneixia Teresa Colom com a poeta, i no com a narradora. I, tot i confessar (ja queestic segur que l'autora dels contes i dels poemes és la mateixa) que hi puc trobar

correspondències entre versos i proses pel que fa a sensibilitat, o a l'atenció per situacions emotives aparentment quotidianes, però summament transcendents, res no em feia pensar que escriuria uns contes com aquests. I aquí rau la segona gran sorpresa, més enllà de les formes d'escriptura: els mateixos contes. Vaig començar a llegir-los i els he devorat, sense parar, i per escriure aquestes ratlles els he tornat a llegir, per assaborir-los bé. I no em serà fàcil parlar-ne sense esguerrar als lectors algunes de les coses sorprenents, narrativament parlant, que guarden i, al mateix temps, donar una mínima idea de com d'extraordinaris els he trobat. Ho intentaré.

El temps en què es desenvolupen les històries no queda clar, tot i que no sembla el d'avui; els espais tampoc no ho són, l'acció es desenvolupa en algun altre lloc, diferent del nostre, sense especificar. Tot plegat em recorda les meves novel·les angleses del XIX, i algunes del XX, però, molt possiblement, sóc jo que hi trobo tals semblances. Qualsevol altre hi trobarà els seus referents literaris preferits, sempre que no siguin novel·les d'avantguarda, sentimentals o best seller a l'americana. Aquesta impressió em ve, també, per la delicadesa en presentar els personatges i les situacions, per la riquesa de detalls i matisos, per les reflexions del mateix narrador, que de vegades semblen directament personals, i sempre representen el producte d'una introspecció, sobretot femenina i materna, gairebé atemporal.

Colom supera, d'alguna manera, l'aïllament dels contes, perquè a més d'un hi trobem referències a protagonistes d'altres, al mateix temps que cada narració està farcida d'altres històries més breus, creant així una dimensió més àmplia, un teixit d'esdeveniments excepcionals que elimina la inicial incredulitat per l'anormalitat dels fets. El centre de tots els contes, i de les històries més breus, són nens, nens molt especials; el seu creixement, i la reacció de la família i de l'ambient adult que els envolta. «Ara no podien veure la nena sinó a través dels ulls dels animals. No la veien ni massa gran ni massa desperta sinó, simplement, com algú especial» (p. 71).

«La nena gatejava i ells no gosaven dir en veu alta que els nadons de dies no gategen, perquè, com la resta de bèsties, coneixien els perills de ser diferent». Són tot nens amb sensibilitats i característiques absolutament pròpies, que causen, en qui els envolta i en els lectors, percepcions diferents de la realitat,

ocasió de trencaments positius de la norma, i que sempre deixen quelcom d'especial rere seu, una petja d'allò pertorbador que ha ocorregut en l'ambient i en les persones, un cop la norma ha estat restablerta. Ens trobem amb situacions farcides de quotidianitat, també davant de l'estrany, d'allò fora del normal, i que ens plantegen la normalitat del monstruós, sempre vista amb delicadesa comprensiva i empàtica, que ho fa acceptable als adults dels contes (i als lectors). «Era divertit escoltar-los, i a ells, que malgrat tot l'havien vist néixer feia uns mesos, els costava veure-la com algú davant de qui s'havien de comportar amb encarcament. La nena se sentia còmoda entre ells, i a ells la nena no els feia sentir incòmodes» (p. 27).

Sempre inesperats en el seu desenvolupament narratiu, també un cop n'hem entès els mecanismes, aquests contes presenten el constant trencament dels límits entre l'humà i l'animal, plantejant el problema de com és la vida sent tan especial, fora del les normes. I, en el fons, la pregunta de: què és la normalitat? «A d'altres els feia sentir que, més enllà del dia a dia que coneixien, la vida podia prendre formes meravelloses» (p. 82).

No es pot dir que l'alegria sigui el to predominant de les narracions, tot i la presència de situacions iròniques o els esclats de somriures de tendresa, més aviat el to general és d'una melangia positiva, contemplativa i al mateix temps plena de vitalitat irrefrenable, amb «una expressió que tan aviat semblava de penediment com de perdó al món» (p. 50).

SANUY, Jordi (2015), «“La senyoreta Keaton i altres bèsties” (Teresa Colom)», *El blog de cinema i llibres de Jordi Sanuy*, 28-04-2015. Disponible en línia a: <http://jordicine.blogspot.com.es/2015/04/la-senyoreta-keaton-i-altres-besties.html?m=1>. [Consulta: 13-11-2016].

«La senyoreta Keaton i altres bèsties», de Teresa Colom (La Seu d'Urgell, 1973), m'ha sorprès molt positivament. És la seva primera obra narrativa. Està publicada per l'editorial Empúries i té 170 pàgines. Són cinc històries, diria que oníriques i surrealistes, amb els nadons com a eix principal. Nadons poc «normals»; per dir-ho d'alguna manera, tot i que no seré jo qui expliqui què és i no és normal.

A «La senyoreta Clock», la nena protagonista creix desmesuradament, des del mateix moment de néixer. En mesos, ja és més gran que la seva mare, que no sap què fer. Els metges li diuen que aquesta «malaltia» no té remei. Com que no coneix res més, la nena gaudeix del moment, sense fer-se massa preguntes. No entén que la seva família estigui tan obsessionada amb el temps. Per això es diuen Clock? M'ha recordat «El curioso caso de Benjamin Button» (2008). En el segon conte, «Caterina», la nena també creix massa ràpid. Surt de la panxa de la seva mare molt abans dels nou mesos i comença a desenvolupar-se per ella mateixa. Té passió pels animals... i pel mar.

Una criatura que neix amb una mà de porc protagonitza «El nen de Mortson». Ràpidament, la família se'l vol treure de sobre. Quin escàndol si el veuen els seus amics! La Teresa reflexiona sobre l'avarícia i la manca de sensibilitat. Diria que vol dir-nos que s'ha d'estimar a tothom per igual, més enllà de les mancances que arrosseguin. És un crit a favor de la pluralitat i en contra de les desigualtats. Què es una mà de porc en la immensitat de l'univers? És en aquest relat on surt la senyora Keaton. «El fill de l'enterramorts» és la faula més fosca, amb el naixement d'en Woody del ventre d'una dona morta i enterrada. Neix gràcies a la mateixa mort (com a personatge), que troba interessant crear vida des del no-res. Quina contradicció. A «La Maison Desirchamp», els Petarol no entenen res quan troben un nadó que sembla que vingui del fred. No necessita escalfor, tot el contrari.

PERSONATGES BONS I DOLENTS

Podríem dir que «La senyoreta Keaton i altres bèsties» és un llibre obscur, però també ple d'esperança. Els nens protagonistes –en Woody potser el que menys– saben adaptar-se a les seves circumstàncies. Podrien queixar-se i culpabilitzar als altres dels seus mals. Però no ho fan... Hi ha personatges molt bons i molt dolents, com en tots els contes. Em quedo amb l'Enterramorts i amb la senyora Keaton, que accepta a en Roc sense demanar res a cavis. En la part negativa, per exemple, el capellà de la mateixa història i el pare real d'en Roc. Els uneix l'avarícia i la falta de sentiments. Un llibre viu, diferent i molt ben escrit. Fràgil com la vida. Fresc com una nit d'estiu. En molts moments, amb la força d'un cop de puny a l'estómac. Molt recomanable.

«Molts nadons morien. Estar tan a prop de l'inici de la vida era estar-ho de la mort. Havia tingut el nen davant dels ulls tan sols uns pocs segons, però no podia oblidar la mà que la remetia a garrins presentats en safates de plata, com tampoc no podia oblidar el seu rostre. Aquell matí de maig havia estat el moment real, allò que finalment havia esdevingut, però el moment l'havia viscut abans moltes vegades a la seva imaginació. Havia creat en el seu cap una nena, i també un nen, que era allò que més desitjava el senyor Bubel. El primer fill. El gran. Aquell que heretaria Mortson i la fortuna de la família».

Bona setmana a totes i a tots.

GUIXÀ, Pere (2015), «Gènesi i sorpresa», *La Vanguardia. Culturas*, 04-07-2015, p. 12.

Teresa Colom (la Seu d'Urgell, 1973) debuta en narrativa amb aquest llibre de contes, que és un dels millors de l'any, juntament amb *Gent que tu coneixes*, de M. Mercè Cuartiella, i *Puja a casa*, de Jordi Nopca. Però el de Colom hi contrasta perquè, sense ser contes sobrenaturals, es desmarquen del realisme.

Les cinc peces, d'extensió llarga, passen al segle XIX, en alguna banda del centre d'Europa, sempre amb el mar a tocar. Els personatges viuen en un poblet, sovint en convivència amb alguns nobles. Sempre hi ha algun fet al relat que ens aboca a l'excèntric, com en el segon conte, amb una nena que neix molt grossa i després, segons es diu, viu amb els peixos. O en el segon, amb el nen que té una mà de porc. El motiu que enfila els contes és el naixement d'un nen, en què els adults veuen alguna distinció o raresa.

Cada història funciona bé dins la sèrie i al mateix temps, separades del conjunt, tenen molta presència. *El nen de Mortson* és de les millors; la fatalitat s'abat sobre la criatura i la seva mare adoptiva, però al final hi ha una estranya justícia enmig dels fems. *El fill de l'enterramorts*, en què la mort es proposa tenir un fill, és el conte més extrem i llòbrec, amb una veta molt particular d'humor. A *La Maison Desirchamp* el gir fantàstic és força subtil: el nen sorgeix de la neu i torna a la neu, sense cap dolor entre els adults, com la cloenda d'un cicle natural.

La narrativitat d'aquests contes és segura, impassible. Hi ha algun gest líric molt controlat, així com ho és la irrupció de l'insòlit o sobrenatural, que harmonitza bé amb el to, amb l'ambient, amb uns personatges (amables, molt expressius) que veiem en un passat quasi atemporal. He dit que viuen al segle XIX; de vegades semblen més aviat emmarcats en l'edat mitjana, tot i que en algun moment es parli de psicoanàlisi, de transportistes... res d'això entela la unitat del conjunt, la maduresa formal del conte.

Penso en els *Set contes gòtics* d'Isak Dinesen, en els relats simbòlics de Rodoreda, com ara *La salamandra*. Quants llibres de testimoni o dietaris s'han publicat en català sobre l'embaràs? Ocupen tota una paret. Colom ha partit d'aquest motiu inicial, però una elaboració literària personalíssima, anfractuosa, ens porta a un resultat de primer ordre.

Redacció (2016), «Teresa Colom guardonada amb el Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada 2016», *9 diari*, 08-04-2016. Disponible en línia a: <http://www.9diari.cat/noticies-figueres-i-comarca/noticies-cultura/798-teresa-colom-premi-anglada-2016.html>. [Consulta: 13-11-2016].

La senyoreta Keaton i altres bèsties, de Teresa Colom (La Seu d'Urgell, 1973), ha estat l'obra guanyadora de la tretzena edició del Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada a obra publicada que promou l'Institut Ramon Muntaner, de Figueres, amb la voluntat de contribuir al foment de la literatura catalana, refermar la projecció cívica i cultural de l'institut i enaltir la memòria de l'escriptora Maria Àngels Anglada (Vic, 1930 - Figueres, 1999), ex professora del centre.

Llicenciada en Ciències Econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra, Teresa Colom ha publicat també cinc llibres de poesia (Com mesos de juny, La temperatura d'uns llavis, Elegies del final conegut, On tot és vidre i La meva mare es preguntava per la mort). L'obra guardonada, primera incursió de l'autora en el món de la narrativa, és un recull de contes interconnectats.

La decisió de premiar aquesta obra ha estat presa per un jurat presidit pel director de l'institut i catedràtic d'Història, Francesc Canet, i integrat per Maria Àngela Vilallonga, directora de la Càtedra Maria Àngels Anglada de la

Universitat de Girona; els catedràtics de Llengua i Literatura de l'Institut Ramon Muntaner Joan Antoni Poch i Joan Manuel Soldevilla; el regidor de Cultura de l'Ajuntament de Figueres, Alfons Martínez; la directora de la Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres, Nati Vilanova; Maria José Valeri, membre de la junta de l'Associació d'Amics de l'Institut Ramon Muntaner; els alumnes del Muntaner i membres del Club de Lectura del centre Eloi Higueras, Teo Jové i Erik Roura, i l'editor Rafael Pascuet com a secretari. El jurat ha vist en el llibre guardonat «una potent veu emergent en el panorama de les lletres catalanes».

Dotat amb 2.000 euros, el premi compta amb el suport de la família Geli-Anglada i amb el patrocini de l'Ajuntament de Figueres, així com amb la col·laboració de la Diputació de Girona i l'Associació de Pares de l'Institut Ramon Muntaner (APA). El premi serà lliurat, amb la presència de l'autora guardonada, en el decurs d'un acte acadèmic, de caràcter públic, que tindrà lloc a l'Institut Ramon Muntaner el dimecres 8 de juny.

Com es recordarà, els guanyadors de les edicions anteriors han estat: Emili Teixidor (*Pa negre*, 2004), Carme Riera (*La meitat de l'ànima*, 2005), Joan D. Bezonoff (*Les amnèsies de Déu*, 2006), Imma Monsó (*Un home de paraula*, 2007), Quim Monzó (*Mil cretins*, 2008), Joan Francesc Mira (*El professor d'història*, 2009), Màrius Carol (*L'home dels pijames de seda*, 2010), Sergi Pàmies (*La bicicleta estàtica*, 2011), Jaume Cabré (*Jo confesso*, 2012), Lluís Llach (*Memòria d'uns ulls pintats*, 2013), Rafel Nadal (*Quan en dèiem xampany*, 2014) i Vicenç Pagès (*Dies de Frontera*, 2015).

Redacció (2016), «El diari britànic “The Guardian” publica un conte de “La senyoreta Keaton”, el primer llibre de ficció de Teresa Colom», *BonDia*, 01-06-2016. Disponible en línia a: <http://www.bondia.ad/cultura/el-diari-britanic-guardian-publica-un-conte-de-la-senyoreta-keaton-el-primer-llibre-de>.

[Consulta: 13-11-2016].

És l'any de Teresa Colom. I això que no té cap novetat a la llibreria. Però el seu debut en la ficció, els cinc contes de *La senyoreta Keaton i altres bèsties* (2015), continua deparant estupendes sorpreses: a l'abril va ser el premi Maria Àngels

Anglada de narrativa, amb un palmarès on figuren Emili Teixidor, Carme Riera, Quim Monzó, Sergi Pàmies i Jaume Cabré. I ahir, la campanada: el diari britànic *The Guardian*, el tercer del país al darrere del *Daily Telegraph* i del *Times*, li va publicar un fragment d'*El fill de l'enterramorts* i amb una entradeta especialment llaminera i que descriu la nostra Colom exactament com una barreja de Tim Burton i els germans Grimm, que en anglès sona encara més sensacional. El resultat, si tenim en compte que la tirada diària de *The Guardian* frega els 200.000 exemplars, és que Colom va tenir en tan sols un dia, ahir, més lectors que en tota la seva trajectòria. Glups. I la cosa podria ser encara pitjor –és a dir, millor– si sona la campana i la fitxa una editorial britànica. Però això ja no és ciència-ficció, des del moment que al *Guardian* hi ha arribat a través d'*Asymptote*, revista digital literària consagrada a les traduccions d'altres llengües a l'anglès, a la qual el diari londinenc cedeix cada dimarts un espai: «L'editorial els va enviar els dos relats que tenim traduïts, *La senyoreta Clock* i *El fill de l'enterramorts*, i van escollir el segon: m'ho van proposar la setmana passada i vaig dir que sí amb els ulls tancats: encara que la cosa es quedi aquí, és un luxe, perquè m'obre una porta habitualment tancada quan escrius en català, que és arribar al lector anglòfon». Colom apel·la al sentit comú i considera que el fet que *La senyoreta Keaton* sigui un recull de contes li pot haver facilitat les coses a l'hora d'accedir a una revista, «on difícilment publicaran el capítol d'una novel·la»: «Que entre tot el que es publica s'hagin interessat per un conte meu és motiu d'orgull». Naturalment, és la primera vegada que un conte seu parla en anglès; en canvi, alguna de les elegies i poemes d'*On tot és vidre* i *La meva mare es preguntava per la mort* ja hi havien estat traduïts, al recull *Poetàrium* i als diversos festivals en què ha participat els últims anys. A *Asymptote*, Colom i Woody, el nen a qui la Mort en persona ajuda a néixer del ventre de la mare morta (i enterrada), comparteixen índex amb altres autors de la casa: Enrique Vila-Matas, Mercè Rodoreda, Llúcia Ramis, Isabel Allende, Alberto Manguel i anar fent. *Pas mal*. Per cert, la traducció la firma Mara Faye Lethem, una d'aquestes nord-americanes tocades per la dèria catalanòfila que abans d'atrevir-se amb Colom s'havia *entrenat* amb Jaume Cabré i Sánchez Piñol.

GENIS, Daniel (2016), «La senyoreta Keaton i altres bèsties (2015) – Teresa Colom», *El Biblionauta*, 03-06-2016. Disponible en línia a <http://elbiblionauta.com/ca/2016/06/03/la-senyoreta-keaton-i-altres-besties-2015-teresa-colom/>. [Consulta: 13-11-2016].

Si no l'hagués estat perquè **Joan Manuel Soldevilla**, col·lega, amic i membre del jurat del Premi Maria Àngels Anglada que aquest any ha distingit aquesta novel·la me'n va parlar, és bastant possible que mai l'hagués arribat a llegir. No coneixia l'autora, i dins del que podem considerar les editorials de gènere fantàstic, no acostumo a tenir gaire en compte Empúries. Potser m'ho hauré de replantejar, en el futur. En qualsevol cas, he d'agrair a en Solde l'haver-me empès a llegir *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, primera obra narrativa de l'andorrana **Teresa Colom**.

L'acabo de definir com a obra narrativa premeditadament. No he volgut usar l'etiqueta de novel·la, perquè **no es tracta de cap novel·la, malgrat que tampoc és exactament una antologia de relats breus**. *La senyoreta Keaton i altres bèsties* és un original exercici literari, que ha dut l'autora a bastir en **cinc contes o relats interconnectats circumstancialment un microcosmos estrany i meravellós alhora**. No sé si amb aquesta sumària descripció us ha vingut al cap el gran **Pere Calders**, però en qualsevol cas aquesta era la meva intenció. Calders, amb el seu estil tan poc nostrat, va saber introduir com ningú el motiu del real meravellós en la nostra literatura, i ho va fer a partir del relat curt, de la càpsula narrativa, de la concentració expositiva.

En la mateixa línia escriu Teresa Colom aquests cinc relats. **Cinc històries fantàstiques amb el nexa comú del naixement i la mort entre totes elles**, al cap i a la fi ambdós tan lligats a la vida. **La melangia, el lirisme, la poesia (que és del terreny d'on prové Colom) són presents ben clarament en el seu estil narratiu**, que es veu enriquit per aquests matisos i ens acosta, per posar un exemple de ben segur conegut per la majoria de lectors, als bells (i horribles) contes de fades del britànic **Neil Gaiman**.

El primer de tots, titulat «La senyoreta Clock», és una bona presa de contacte amb la ploma tan particular de l'autora. **El simbolisme dels noms (ni un de sol propi de casa nostra, sinó tots de ressons centreuropeus o clarament anglosaxons) és una constant al llarg de tot el llibre**,

començant per aquest. En aquest relat, la protagonista, al senyoreta Clock, és una nena que creix desmesuradament de pressa, a l'estil d'un Benjamin Button, però a l'inrevés. En el segon relat, «Caterina», l'autora aprofundeix en **el tema de l'arrelament, o desarrelament**, a partir d'una història terriblement estranya: la de la desaparició i estrany retrobament d'una nena a alta mar. «El nen de Mortson» torna a tractar el mateix tema, el de **la diferència**, causada aquest cop per la malformació d'un nen; té una mà en forma de peu de porc. És en aquest relat, precisament, que pren protagonisme la senyoreta Keaton del títol. El quart conte es titula «El fill de l'enterramorts» i és potser un dels que m'ha satisfet més. La Mort vol tenir descendència, però no es pot viure feliç tenint per pare la Mort. **Excel·lents les reflexions que s'hi basteixen tot voltant, amb una càrrega simbòlica dels personatges (la Vida, la Mort) molt ben aconseguida.** El darrer relat, «La Maison Desirchamp», és la història d'un nadó trobat a la neu, de qui es desconeix la identitat dels pares i que sembla viure estranyament a gust en la fred.

Cinc històries amb un part com a excusa per parlar-nos de la vida i la mort. **Cinc històries amb un clar regust femení: moltes protagonistes són femenines o bé els protagonistes estan envoltats de dones.** Cinc històries **desubicades en el temps i en l'espai**, no hi ha context, no sabem on agafar-nos, de tal manera que se'ns fan terriblement estranyes. Cinc històries al voltant d'un tema de per si delicat, el de l'allumament. **No tots els lectors (especialment els femenins) s'hi trobaran a gust llegint sobre aquestes coses**, d'aquesta manera que ha triat per parlar-ne l'autora. Més d'un sentirà incomoditat i no podrà evitar una ganyota de fàstic a la cara. Lluny d'ésser un inconvenient, personalment em sembla que és una de les principals virtuts del llibre: **la capacitat per no deixar-nos indiferents.**

Tan de bo el gènere fantàstic no quedi circumscrit a les trinxeres dels aficionats acèrrims i pugui agafar volada en les nostres lletres. Tan de bo editorials com Empúries prenguin per costum publicar obres de fantasia per a adults valentes i originals com aquesta.

VILÀ, Cristina (2016), «Teresa Colom: “Els meus contes parlen com és de màgic viure”», *Empordà*, 08-06-2016. Disponible en línia a:

<http://www.emporda.info/cultura/2016/06/07/teresa-colom-rep-premi-narrativa/317337.html>. [Consulta: 13-11-2016].

Teresa Colom rep aquest dimecres a les 20.15 del vespre, a l'INS Ramon Muntaner de Figueres, el **tretzè premi de narrativa Maria Àngels Anglada** pel seu recull de contes 'La senyoreta Keaton i altres bèsties' (Grup 62). Prèviament, però, ha parlat amb els mitjans per apropar la seva obra, cinc contes d'ambientació victoriana i fantàstica interconnectats on **són protagonistes éssers molt especials i diferents**. Són aquests els que posen èmfasi en la fragilitat i l'essència de la vida. **'Tot i que recreo circumstàncies fosques i dures, no estalvio crueltat, hi ha molta vida en tots ells i ens mostren com de màgic és viure'**, ha explicat amb un to dolç i alhora apassionat.

Teresa Colom (Seu d'Urgell, 1973) és poc coneguda a nivell literari. Ha publicat, però, cinc llibres de poesia i aquest és el seu brillant debut dins el gènere del conte. Només dir que un dels contes del recull l'ha publicat recentment el diari The Guardian. El jurat que ha escollit aquest llibre, i que, per primera vegada, ha inclòs a tres alumnes del centre, ha destacat de l'autora, que es tracta d'«**una potent veu emergent en el panorama de les lletres catalanes**». El premi, que està dotat amb 2.000 euros, compta amb el **suport de la família Geli Anglada i s'otorgarà durant un acte acadèmic, obert a tothom, on Mariàngela Vilallonga glosarà l'obra premiada**.

VÁZQUEZ, Eva (2016), «Teresa Colom narra la poètica dels estranys», *El Punt Avui*, 09-06-2016. Disponible en línia a: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/975293-teresa-colom-narra-la-poetica-dels-estranys.html>. [Consulta: 13-11-2016].

La poeta andorrana va rebre ahir el XIIIè Premi Anglada amb 'La senyoreta Keaton i altres bèsties'

L'institut Muntaner vol apostar per valors emergents

Amb la seva primera incursió en la narrativa, la poeta andorrana Teresa Colom (Seu d'Urgell, 1973) va sorprendre ara fa un any per l'atmosfera gòtica, mig de

conte infantil, mig de conte de terror, que havia sabut transmetre als cinc relats que componen *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, en els quals allò monstruós és redimit per la innocència i la puresa. El llibre, però, com tants d'altres, va acabar desapareixent dels taulells de novetats i, quan semblava que ja havia exhaurit el seu recorregut, el XIIIè Premi M. Àngels Anglada que concedeix l'institut Ramon Muntaner li ha donat una nova vida.

Ahir, abans de l'acte de lliurament, Teresa Colom esmentava des d'Emily Dickinson i Fiódor Dostoievski a Sergei Dovlàtov, Thomas Pynchon i el cinema clàssic entre els referents del seu món narratiu, que molts han comparat amb una Jane Austen passada per la mirada perversa de Poe o Kafka i pels deliris visuals de Tim Burton. «M'ha interessat una ambientació que recorda l'època victoriana perquè em permetia situar els contes en un passat indefinit que contribueix a l'atmosfera màgica del conte, encara que tot transcorre dins una aparent normalitat», va dir l'escriptora, que atribueix la sensació d'inquietud que pot embargar el lector al fet que explica coses molt poc probables (un nen amb una ungla de garrí, una nena que es converteix en balena, una criatura engendrada per la mateixa Mort...) que «esdevenen versemblants perquè els personatges reaccionen davant el fantàstic d'una manera molt humana». Tot i que cada relat funciona de manera independent, estan interconnectats no només per alguns personatges que hi reapareixen, sinó també perquè en tots s'hi presenta un naixement morbós, alguna criatura amb una «particularitat estranya».

Teresa Colom admet que hi ha una mirada còmplice cap als diferents, als que s'aparten del que la majoria entén per normalitat, perquè és a través d'ells, assegura, que «el món s'engrandeix i s'obre a l'esperança». Les seves criatures deformes, en aquest sentit, «conserven una mirada molt neta, molt poc contaminada, perquè encara no han estat exposats a la part fosca de la vida», perquè no saben res de les convencions que limiten la llibertat dels altres. Tot i que el llibre no estalvia ni la crueltat ni la tenebra, acaba resultant tan esperançador com un conte oriental: «Quan el tanques, voldria que sentissis la vida, tota la seva intensitat». L'escriptora, que abans de *La senyoreta Keaton i altres bèsties* havia publicat cinc poemaris, admet que pot haver-hi ecos de la seva poesia en les narracions, però sobretot comparteixen la precisió i l'estalvi:

«La poesia m'ha ajudat a afinar el que vull dir, a prescindir dels adjectius que no calen i a trobar el que convé».

Des d'aquesta edició, el premi Anglada de Figueres fa una aposta decidida pels nous valors literaris, en gran part amb la renovació d'un jurat al qual s'han incorporat tres alumnes de segon de batxillerat, Eloi Higuera, Teo Juvé i Erik Roura.

La Petita Llibreria (2016), «La senyoreta Keaton i altres bèsties», *La Petita Llibreria*, 13-11-2016. Disponible en línia a: <http://lapetitallibreria.blogspot.com.es/2016/11/la-senyoreta-keaton-i-altres-besties.html>. [Consulta: 21-11-2016].

Un llibre que ens ha inquietat alhora que atret en les mateixes proporcions és **La senyoreta Keaton i altres bèsties**, la primera novel·la de l'autora **Teresa Colom**.

Aquesta jove autora, poetessa i escriptora andorrana ja ens va enamorar amb els poemaris «Com mesos de Juny», guardonat amb el Premi Miquel Martí i Pol del Govern d'Andorra, «La temperatura d'uns llavis», «Elegies del final conegut», «On tot és vidre» reconegut amb el Talent FNAC 2009 i «La meva mare es preguntava per la mort» i el seu muntatge poeticoteatral titulat «32 vidres».

En aquest recull de contes es tracta la vida des de la tendra infantesa i fragilitat d'un nadó fins a la única certesa de la humanitat sota el nom de la mort.

Fragilitat versus fatalitat, miracle versus finitud... no serà que al cap i a la fi la nostra vida és una lluita constant?

A cada conte trobem uns certs personatges que conjuguen el que serà el fil conductor d'aquesta narració d'una manera excepcional. Cada un és únic i té les seves particularitats com cada ésser humà però alhora guarda connexions amb els altres.

A cada conte hi ha un naixement, ja sigui d'una mare primerenca que ha patit un avortament prèviament, a una noia que l'espera amb una ànsia malaltissa, a d'altres que se'ls troben sense voler i fins i tot, nens que surten de sota terra un cop la mare ja no és al món.

La seva ploma àgil, vivaç i camaleònica ens mostra com un mateix detonant pot donar lloc a històries molt diverses amb trames molt diferents e inclús a gèneres diferents. N'hi ha que fan por, n'hi ha que són vitalistes, d'altres tendres... bé, no n'hi ha cap d'igual.

Per nosaltres la grandesa d'aquest recull és aquesta capacitat de disfressar la situació a la manera que prefereix i amb un desenvolupament extraordinàriament ric i complet alhora que en molts d'ells analitza el comportament humà en la seva holística més amplia.

Diuen que un naixement sempre és un moment feliç però... és realment així?

Només si llegiu aquest fantàstic recull que ens ofereix **labutxaca** ho sabreu i si encara dubteu en si llegir-lo o no teniu la oportunitat de llegir l'entrevista que molt cordialment ens ha cedit l'autora.

Una gran persona rere una ploma magnífica on s'hi donen cita les idees i els múltiples gèneres literaris. Vinga va, no ens feu enfadar i aneu a cercar-lo!

2.2.4. Els crítics recomanen

LAMBIES, Josep (2015), «Tu què vols per Sant Jordi?», *El Periódico de Catalunya. Time Out* 360, p. 52.

[...]

La senyoreta Keaton

Fins ara, Teresa Colom només s'havia prodigat en la poesia. El seu primer llibre de prosa és un recull d'històries sobre parts dolorosos, nadons monstruosos, pares animalitzats i aberracions genètiques. Si esteu pensant a evitar el *baby boom* dels que ara en fan 35, regaleu-lo als vostres amics. No us fallarà! [...]

CUYÀS, Manuel (2015), «Lectures», *El Punt Avui*, 03-09-2015, p. 2.

Pretenen amargar-nos l'existència un dia amb una carta expresidencial, el dia abans amb un escorcoll i l'endemà amb una amenaça de presó o d'inhabilitació, i tot i que entenc els que creuen que les cartes s'han de contestar i se sulfuren, jo no contesto cartes insultants ni em sulfuro sinó que espero pacient i tranquil el

dia de les eleccions, i que sigui el que els catalans vulguin. «A mi, sap?, no me'ls acabaran», deia Francesc Pujols. Jo segueixo el filòsof de la Torre de les Hores de Martorell. Tic-tac, tic-tac, i ja arribarà el dia. A mi no me'ls acabaran. Mentrestant, llegeixo. Aquest estiu ho he fet molt. Visitar de nou *La muntanya màgica* m'ha anat bé per relativitzar el temps. Després he atacat, també per segon cop, *La España imperial* de T.H. Elliot. Aquest llibre me'l van fer llegir a la Universitat de Barcelona. Suposo que la seva lectura devia ser també obligatòria o recomanada a les altres universitats espanyoles. L'autor, un britànic fred com el te a les cinc i deu i desapassionat com un paraigua, explica amb detall que la Corona d'Aragó es va incorporar a la «unitat» política espanyola no amb el matrimoni d'Isabel i Ferran, sinó amb Felip V el 1714. No van aprendre la lliçó, els polítics i savis espanyols amb carrera que fan remuntar la *indivisibilidad* a les coves d'Altamira? Van aprovar l'assignatura?

També, *La pell de la frontera* de Francesc Serés, magnífic i minucios reportatge sobre la «nova» immigració a la Franja, amb algunes reflexions de tipus personal. Serés, nascut a Saidí, és ell mateix un home de frontera. Un dia haurem d'estudiar per quin motiu aquest poblet administrat per Osca ha donat tants escriptors catalans: Joaquim Ibarz, que enyoro, Mercè Ibarz, Mario Sasot... En Serés em va posar sobre la pista de Teresa Colom, una andorrana del 1973 que ha escrit el llibre de relats *La senyoreta Keaton i altres bèsties*. No sabia res de la Colom. La secció de crítica literària dels diaris en deuen haver parlat, però és que jo no en sóc gaire consumidor, i menys des que els crítics poden ser despatxats si no deixen prou bé l'obra d'un amic del director, com li ha passat a l'Anna Punsoda. El llibre de Teresa Colom comença així: «El mateix dia en què va topar amb la irreversibilitat de la vellesa, la senyora Clock va saber que estava embarassada». Promet? I tant si promet. D'arrencades així no en corren. També s'ha de dir que Pujols va confessar un dia: «Sap? Me'ls han acabat». Va ser després de la guerra, quan es va veure a l'exili i amb les propietats embargades. Però va tornar, es va refer i tampoc cal que ens ho agafem tan a la valenta.

GUIXÀ, Pere (2015), «Panorama de narrativa catalana», *Serra d'Or* 669, pp. 74-78.

Torrent, Benesiu, Frontera, Colom

[...]

La senyoreta Keaton i altres bèsties (Empúries), de la debutant –pel que fa a la narrativa– Teresa Colom, és un dels millors llibres de contes publicats. Hi ha un ús molt savi de la forma, en aquest recull, que fa pensar en les històries gòtiques d’Isak Dinesen. Són cinc històries que, si bé no es pot dir que siguin obertament fantàstiques, ens introdueixen en un àmbit vagament tèrbol, pertorbador. Els ambients solen ser rurals, i tot passa en una mena de temps inconcret, de rerefons vuitcentista. Les criatures que veiem néixer en aquestes històries (vet aquí el fil conductor de la sèrie) tenen algun tret psicològic o físic que les converteix en un ésser insòlit, que d’altra banda no entela l’amor que tothom els professa. Pel camí del símbol, o de l’alteritat, els contes ens convoquen a un qüestionament sobre les vides dels adults en enfrontar-se a la lluminosa revelació a la qual assisteixen. [...]

2.3. LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES: LA SINOPSI

«En cada conte hi ha un part. I, com tothom sap, cada part és un món: n’hi ha de difícils, d’extraordinaris, d’impossibles, d’estrambòtics, de fascinants. Com les criatures que, després de mesos de gestació, en surten. Criatures que es desenvolupen al marge de la nostra voluntat, dels nostres desitjos. Criatures llargament esperades que són un misteri, un miracle, un desconcert, una alegria.

L’encantadora senyoreta Clock viu massa de pressa. La filla de Caterina Pocski es mou com un peix dins l’aigua. El càndid Roc és feliç així, amb la seva unglada de garrí. L’enterramorts, un home trist, té una raó per estar content: dins la terra hi ha trobat un nen. Els Petarol s’han quedat glaçats, qui crida a la cuina?

Amb el detonant del naixement d’un infant, Teresa Colom repassa l’existència des de l’inici fins a la mort i crea un univers complet, de vegades cruel, però ple de tendresa i humor. Un món imaginari on es mantenen latents molts més contes.>>

Extret de la contraportada.

2.4. LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES AL THE GUARDIAN: «THE GRAVEDIGGER'S SON»

Death can arrive at any moment and for one anonymous woman it came when she'd been gestating a fetus for six months. Her shrouded body ended up tossed into a mass grave in a random cemetery. As a compassionate priest devoted a few words to her out of the goodness of his heart, the gravedigger covered her body with dirt. No one claimed or identified the cadaver, and the few folks who noticed her obvious pregnancy assumed that the baby had died along with its mother.

However that wasn't the case. The fetus continued to nourish itself on her inert body and, just as blackness was about to envelop its incipient existence, the only power able to change its inevitable fate intervened. Death. Death itself, whose job was to carry off designated souls without a second thought, fixed her eye on that small creature.

Death had been tempted by the idea of being a mother for centuries. She figured it would pass and, in any case, she never expected to ever feel anything for anyone dwelling on the side of the living. But she was drawn to the fetus by the beating of its little heart and, when she headed over and ran a hand over its ribs to take its life, she hesitated. Her skinny, cold fingers moved around the tiny heart without actually touching it. Even the slightest brush would have silenced it. There was no reason for her not to do it. That life wasn't meant to continue. But when the desire is strong enough, you find the justification you need, and Death found hers. If the fetus finished its gestation, its beating heart wouldn't be accompanied by any other beating heart. Only by silence and the rustling of insects picking bones clean. The baby would be born surrounded by dead tissue. It would be her child, Death's child, and Death, excited by the prospect, withdrew her hand from inside it and decided that that mass grave would not be its tomb.

Rats, spiders, and lizards all immediately began to distrust that part of the cemetery. The birds avoided flying over it, and if any unsuspecting animal entered the radius of the grave, by land or by air, it would be struck down. The fruits on nearby trees fell when they were at their juiciest and, no matter what

slope separated them from the mass grave, they rolled over to it. That was how Death, making use of the life in her reach, managed to feed the fetus, converting the earth, which absorbed the essence of the bodies decomposing in it, into a womb.

After¹ seven months and three weeks of gestation, the baby was moving about restlessly. A tramp, who'd just decided to confess his love to the young lady who begged for alms near the river, dropped dead at the cemetery gate. In other circumstances the body would have lain out on the ground for hours or days but, inexplicably, it began to decompose so rapidly that the smell alerted respectable passersby, and the respectable passersby alerted the police, and the police alerted the gravedigger, who urgently carted the tramp's body inside the cemetery walls and began digging.

Death was expectant. It was the moment of birth. She, the sole one responsible for bringing souls from one side to the other, was so engrossed in that moment that she ignored everything else. Four streets away, in the courtyard of the tribunal, a woman with a noose already around her neck shouted for the last time to the crowd gathered that she wasn't guilty of the crime of passion she'd been condemned for. Beneath his hood, the executioner, more worried about remembering the lines of his role in an amateur play than in that unfulfilling job, adjusted the noose and opened up the trapdoor beneath the woman. The doomed woman's body fell of its own weight. Her cervical vertebrae let out a crack that elicited an ugh from the public. Seconds later, her toes dangling a few feet off the ground, the executed woman opened her eyes and looked up. She was curious to see what the other side was like but, to her disappointment, she saw the same faces. The crowd moved back. The ugh turned into surprise. Some excited voices attributed the miracle to divine justice and proclaimed her innocence. The most contorted face in the crowd belonged to a woman who, amid shouts demanding the real guilty party be found, slipped out of the courtyard.

At the cemetery, the gravedigger was preparing the hole. Suddenly, he noticed that the dirt was oddly spongy and instinctively began to dig more carefully. As he stood inside the pit, he pulled back his elbows to scoop out the last shovelful but, before the metal struck the earth, a tiny hand made its way through the

remains of the bones. Unable to take in what he was seeing, the gravedigger dropped the shovel and dug his hands into the dirt. He soon touched a tender body and, to his astonishment, as if harvesting an onion, he pulled a baby out of the bowels of the grave. A thick root intertwined with the remains of human tissue emerged from its belly button and extended its lateral branches throughout the entire mass grave. The gravedigger broke the root to separate the baby from the earth. He held it in his hands with his arms extended, staring at it in amazement. The newborn burped out a handful of dirt, took in a gulp of air and started to cry.

Death was overjoyed. In the tribunal's courtyard they were raising up the executed woman's body one more time. A civil servant ordered the executioner to push her into the trapdoor again hard, once she was hoisted, before the swarming crowd was upon them. The executed woman didn't know where she was. She couldn't manage to straighten her neck. The executioner heaved her up as she swayed and insisted on her innocence, but Death returned her attentions to the world and the executed woman, once she was up on the gallows again, collapsed at the feet of the executioner with an expression suggesting she'd died from hanging a few minutes earlier, and the crowd dispersed.

No other human had witnessed the scene at the cemetery. The gravedigger pulled the child out of the grave and, after climbing out himself, buried the tramp. He wrapped the baby in his jacket and took him home making sure no one saw him. He lived alone in a little house inside the cemetery's walls. He closed the door and placed the baby on the table. It was all so fantastical that he had to check the palm of his hand twice to make sure the scratch left by the root he'd torn from the baby's belly was actually there. Mr. Soiler, the man who had been the gravedigger before him at that cemetery and whose assistant he'd been—it was Mr. Soiler's death that had made his job and house available—had once told him about a case that he now recalled as he stood beside the baby.

The day before Mr. Sprout's burial, his widow came to Mr. Soiler with a very strange request: the following day, when all the mourners had returned to their own matters, Mr. Soiler was to dig up her husband's corpse, rebury it without clothes or a coffin and cover it only with a few inches of dirt. So that Mr. Soiler

could fulfill the assignment to her satisfaction, the young widow explained the reasons behind her unsettling request.

Each fall, Mrs. Sprout, when she was still Miss Brisel, would plant a tulip bulb in the garden at her house to watch it flower when spring arrived. One year, when the warm-weather flowers were already long gone and the trees were already bare, the tulip still hadn't flowered. Its leaves hadn't even peeked out from underground. Any other person would have thought that the bulb was dead, but Miss Brisel was certain that it was still alive underground. No matter what the weather, she would slip out into the garden when her parents weren't looking—they wouldn't have understood her weird obsession—to talk to the bulb. But nothing emerged from the ground where she'd planted it. Autumn came to a close, and winter, and when the new spring arrived, Miss Brisel waited. Every day, without exception, she knelt down in front of that patch of barren ground and spoke to it. A very hot summer was followed by a new autumn and winter, and as March was ending, a young man showed up at the front door, wrapped in a shawl that Miss Brisel had left on a chair in the garden. Mr. and Mrs. Brisel decided to take in the stranger until he regained the memories he seemed to have lost, but in the end he never did recover them. He didn't speak either, and Doctor Lent, after an exhaustive examination, concluded that he was mute. But Miss Brisel had a suspicion that was confirmed when, eavesdropping behind a door, she overheard how shocked one of the maids was by the amount of dirt that had come from the stranger's feet while they were making him presentable for the masters of the house. The name Mister Sprout was her idea.

She lied to her parents when she told them that the boy, in a moment of clarity, had written it on a slip of paper. Even though Mr. Brisel never really entirely trusted a young man who preferred water to wine, he didn't stand in the way of him marrying his daughter.

«We've been very happy together,» said the young widow to Mr. Soiler, who thought the woman wasn't all there. «But no bulb lives for that long,» she added sadly. «Just in case, follow my instructions.»

The baby was still laying on the table, in silence. The room had filled with a peace that was very different from the one the gravedigger had grown accustomed to living alone in the cemetery. No one would believe him. He

would hand the baby over to the police and say that someone had abandoned it on his doorstep. Standing over the baby, he stretched out a hand. He touched him and his eyes filled with tears. There were many reasons for that man to be moved to tears before a new, unblemished life. He wouldn't hand him over to the police. He knew firsthand the erratic future awaiting orphans, and when he held the boy for the first time in his hands he had felt himself part of the place we all belong to.

That night, as the gravedigger and the boy slept, Death tiptoed over to the small box the man had set up as a bed for the baby. The living are usually distressed by Death's presence, but the baby didn't bat an eyelash. He breathed happily when he perceived her company, remembering how she had looked after him when he was below ground. Death too felt the tie that bound them. She wouldn't let anything happen to her boy. But Death was an expert in snatching away life, not creating it, and she'd forgotten something when she'd taken the place of the dead mother's womb, an essential element that Life meticulously and without exception wove into every living being, to cling to until their very final sigh. She forgot to give the boy hope.

Traduït del català per Mara Faye Lethem i publicat a *The Guardian* el 31 de maig de 2016. Disponible en línia a: <https://www.theguardian.com/books/translation-tuesdays-by-asymptote-journal/2016/may/31/translation-tuesday-miss-keaton-and-other-beasts-by-teresa-colom-extract>

2.5. LA SENYORETA KEATON I ALTRES BÈSTIES: ANÀLISI DE L'OBRA

2.5.1. Títols

Abans d'analitzar el títol del recull, potser convindria que ens detinguérem en els títols de cada relat. Així doncs, podem trobar tres tipus de títol: els que prenen el nom de les nenes protagonistes, els que utilitzen el mot genèric «nen» o «fill» lligat a l'entorn en el qual inicien l'aventura i el que pretén destacar la importància de l'espai on es desenvolupa l'acció. En primer lloc, tenim, com hem dit, els que prenen el nom de les nenes protagonistes: «La senyoreta

Clock» i «Caterina». No obstant això, no únicament coincideixen amb el nom de les criatures, sinó que, a més, abans han sigut també el nom de les mares d'aquestes. La senyoreta Clock –sense nom propi– només varia de la seua mare pel diminutiu en la fórmula de tractament, mentre que sabem quan parla de Caterina mare o de Caterina filla, bé per l'ús de l'adjectiu de soltera (Pocski), bé per l'explicitació amb mots com «nena» o «filla». És a dir, que l'autora ha volgut destacar des de la informació paratextual la importància de les xiquetes, però també de les mares d'aquestes al llarg de les dues històries: en el primer cas, recordem que és la senyora Clock la que, amb els seus desitjos, marca el destí de la filla; en el segon, sembla que sabem més de la Caterina Pocski que del Marcel Buvot –la història comença amb els orígens d'ella–, a més de l'episodi final en què la mare vol conèixer de primera mà on han vist la filla.

D'altra banda, hi ha els dos relats –«El nen de Mortson» i «El fill de l'enterramorts»– que utilitzen un mot genèric lligat a l'entorn en què naixen, tot i que aquest entorn els rebrà de maneres molt diferents, cosa que n'afectarà l'esdevenidor. En el cas de Mortson, el pare decideix abandonar-lo perquè creu que per culpa d'ell ha mort la mare; fins i tot pensa que és fill del dimoni. En canvi, en el relat de l'enterramorts, malgrat que no en siga el fill pròpiament, aquell sí que l'adopta i se'n fa càrrec; de fet, li transforma positivament la realitat. Podríem dir, doncs, que en aquests dos contes, a grans trets, té més importància la forma –tan desigual a l'inici– de pair la diferència.

En «La Maison Desirchamp», podem veure el simbolisme ja des del títol: «desirchamp» es podria traduir com a «camp de desig». És l'únic dels contes sense referències a cap de les criatures; de fet, sembla que el focus no està posat tant en el nen de gel que hi apareix, sinó en com els canvia la vida als quatre personatges que hi conviuen: els senyors de Petarol, la senyora Lecreuset i la senyoreta Larme. El descobriment del menut canvia la vida de tots per a bé: els humanitza i, sobretot en les tres dones, sembla que els òmpliga un buit per no haver sigut mares (cadascuna per un motiu diferent: la senyoreta Larme perquè en perdé un quan estava embarassada, la senyora de Petarol perquè ja té el ventre marcit i la senyora Larme perquè se sent sola).

Analitzats els títols dels cinc relats, tornem ara al que dóna nom al conjunt: «La senyoreta Keaton i altres bèsties». Al nostre parer, és un títol bastant ambigu: la

senyoreta Keaton és un personatge del conte «El nen de Mortson», és la que acull el Woody, el nen que ha desterrat el senyor Bubel. Al contrari que en ell, en ella sí que té un efecte positiu, ja que se'ns comenta que és l'origen de la seua felicitat. Per tant, podria ser que l'autora, com que la senyoreta Keaton representa els valors positius que vol transmetre'ns, li haja volgut donar un «lloc privilegiat» en el llibre. Ara bé, és la conjunció copulativa el que ens fa dubtar. Amb aquesta «i» se'ns dibuixen dos hipotètics sentits d'igualació: el primer, en què entenem que la senyoreta Keaton és també una bèstia, cosa que xoca amb qualsevol definició que dona el diccionari d'aquest mot; o el segon, en què hauríem d'entendre les «altres bèsties» com a «bona gent», la qual cosa també sorprèn perquè quan ens referim a algú com a «ser un bèstia», li estem atribuint unes connotacions negatives (el senyor Bubel o els senyors Rot, per exemple, podrien rebre aquesta etiqueta).

No obstant això, en la pàgina 67 se'ns diu que els pares de Caterina «no gosaven dir en veu alta que els nadons de dies no gategen, perquè, com la resta de bèsties, coneixien els perills de ser diferents». És a dir, que identifica el Marcel i la Caterina amb la resta de bèsties, cosa que indica ací un ús no negatiu del terme; fa referència a sabers innats compartits per persones i animals. Al llarg del recull veurem altres exemples de comportaments idèntics entre éssers humans i animals, com quan la senyora Bubel destaca que li feia llàstima el porc perquè, amb poc temps, passaven del ventre de la mare a les brases, i metafòricament, li ocorrerà una cosa semblant al seu fill. O l'episodi en què un grup de gallines acacen fins a la mort una gallina coixa, de manera que el nen de Mortson entén els perills de ser diferent i el perquè la senyoreta Keaton li tapa la maneta.

Igualment, també és cert que al llarg del llibre s'utilitza diverses vegades el mot «bèstia» per a referir-se als animals (cal recordar la importància que hi tenen, aquests: els gossos de les bessones Hendrix, el porc de la senyoreta Keaton, les gallines que maten la gallina més dèbil, etc.), o també ens ve al cap el terme «bestioleta» adreçat als menuts, però seguim sense poder establir-ne una relació clara amb el títol. Pot ser que, al capdavant, tots siguen «bèsties», és a dir, éssers irracionals per diferents motius –uns per estar plens de maldat, uns

altres per no qüestionar la diferència—, de l'univers creat per Teresa Colom? Sembla excessivament primmirat.

D'altra banda, els títols dels contes són temàtics literals perquè descriuen d'una manera directa el tema de què tracten els textos o elements centrals del seu món diegètic; en canvi, el títol del recull seria també temàtic però de caràcter metafòric, pel sentit figurat del mot «bèsties».

2.5.2. *La senyoreta Clock*

Temàtica

Un dels motius principals d'aquest relat és el que Freud ha anomenat l'omnipotència del pensament, que, en l'opinió de l'autor, reportada per Carme Gregori, es tracta «d'una manifestació pròpia de la concepció animista del món, el caràcter inquietant de la qual deriva del fet que, havent quedat superada com a cosmovisió, la seua presumpta aparició qüestiona el judici racional que sustenta el pensament de l'individu modern» (1998: 295). La senyora Clock, de 46 anys, està preocupada perquè ja és major i li agradaria viure els grans moments de la filla (la presentació en societat, la boda) sense ser una vella a qui ningú no li fa cas, i desitja que cresca ràpidament. Els seus anhels es fan realitat amb la sola intervenció de la ment, i la senyoreta Clock creix fins al punt que, un any després de nàixer, mor d'anciana. Això ens permet comprovar que, malgrat la hipotètica felicitat que hauria de tenir per la realització del desig, s'adona de quin serà el destí final de la filla —en el qual no havia pensat abans de desitjar-ho—, per la qual cosa se sent culpable.

En contraposició, però, la filla no viu la seua situació com una desgràcia: valora la vida des de la innocència, és a dir, al marge dels prejudicis i de les expectatives, cosa que alleugereix la mare. Un cas similar és el del germà empobrit de la vella senyora Clock, amb qui no tenia contacte des que aquell havia perdut el patrimoni; no en volia saber res. Tanmateix, ja de major, decideix passar comptes amb ella mateixa i va a visitar-lo. Pensa que li demanarà diners o que li farà retrets, però es troba un home que viu en pau i que li regala un formatge. Així doncs, tant la senyoreta Clock com el germà de la vella senyora Clock són els que, amb els seus actes generosos, exculpen la mare i la germana, respectivament. Igualment, també es parla en el conte de la

capacitat humana d'assimilar l'inversemblant i el drama. O de la necessitat de seguir, en aquesta societat tan classista, les convencions socials, en què importen molt les aparences (per exemple, quan la senyora Clock admet que no vol ser una vella a qui ningú no parerà esment quan presente la filla en societat, o quan amaguen la xiqueta, que està més gran del que correspondria per edat, perquè hi ha visita).

Tipus de narrador

En aquest relat, com en la resta del conjunt, trobem la veu d'un narrador extraheterodiegètic, és a dir, un narrador situat en un primer nivell narratiu que no pertany a la història.

Pel que fa a la perspectiva, observem que es tracta de focalització zero, i, per tant, estem davant d'un narrador omniscient. No oblidem que aquest narrador s'imagina, s'inventa, la història dels personatges, així que és lògic que ho «conega» –que conega, si més no, allò que s'inventa i que ens narra– tot sobre ells.

Temps

Respecte al temps de la història, va des que la senyora Clock, als 46 anys, s'assabenta que està embarassada fins al moment en què vetllen la filla. Si tenim en compte, doncs, el període de gestació (huit mesos i dues setmanes) i la curta vida de la senyoreta Clock (des d'abril fins a març), podríem considerar que la història té una durada d'un any i huit mesos i mig. Com en la resta de relats, però, no hi ha cap referència explícita als anys en què ocorre, tot i que, d'acord amb les convencions socials, la societat classista, els paisatges i els espais descrits en tot aquest univers literari que Teresa Colom ha construït, es podria tractar del segle XIX.

Quant al temps del discurs, notem que es manté, en general, un ordre cronològic lineal, amb l'inici temporal del relat amb el descobriment de l'embaràs de la senyora Clock, seguit del relat de la vida de la senyoreta Clock i la seua mort final. No obstant això, el narrador utilitza algunes analepsis per posar-nos en antecedents, com, per exemple, quan ens conta els orígens de la senyora Clock, que abans havia estat la senyoreta Stam. O quan el senyor Clock

veu la cara de la senyora Clock i li recorda a la seua mare –la vella senyora Clock– quan arribà d’arreglar les diferències que tenia amb el germà.

Però també algunes prolepsis, com quan el narrador explica que si la futura mare està trista, la criatura naixerà trista, és a dir, aquesta connexió entre els pensaments de la mare i el destí de la filla. Efectivament, la senyora Clock està preocupada perquè sap que, quan la filla siga presentada en societat o es case, ella serà una vella; aleshores anhela que el temps passe ràpidament per poder gaudir aquests episodis («anhelava el moment en què la seva nena els podria lluir [els vestits], tant de bo fos aviat»). Així doncs, com que acaben materialitzant-se els seus desitjos, podríem parlar d’anticipacions. Igualment, en el somni en què la senyora Clock veu la seua mare i després la filla, i esclafa el gra de raïm en què s’havia transformat la cara de la senyoreta Clock, ja que ens deixa entreveure quin en serà el final.

Espai

En aquest relat, la vida dels personatges transcorre bàsicament en els diferents racons que conformen la mansió dels Clock: la sala dels retrats, les habitacions, les golfes, el jardí o l’hivernacle. També, tot i que d’una manera molt secundària, quan la senyora Clock recorda el cas de la tia Margarida, que transcorre al seu jardí.

Personatges

Hem dividit els personatges que pul·lulen per aquest relat en dos tipus – principals i secundaris–. Han quedat fora aquells que podríem considerar comparsa perquè només formen part de l’ambientació o que no tenen nom propi.

a) Personatges principals

- **La senyora Clock:** abans era la senyoreta Stam. Té 46 anys quan descobreix que està embarassada. Li preocupa el dia que haja de presentar la filla en societat o haja de veure-la casar-se perquè ella ja serà una vella. Aleshores se li compliran els desitjos que té en ment, però aquests aniran en detriment de la vida de la filla, que creixerà a passes de gegant.

- **La senyoreta Clock:** filla de la senyora Clock, mor a l'any de nàixer. Tanmateix, a pesar de la seua curta vida, passa per totes les etapes d'un ésser humà: infantesa, adolescència, joventut, etapa adulta i vellesa. Això sí, sense abandonar mai la innocència pròpia dels infants.

b) Personatges secundaris

- **El senyor Clock:** marit de la senyora Clock, home de negocis.

- **El senyor Grum:** majordom de la mansió dels Clock; de vegades té la boca pastosa.

- **La senyora Stam:** mare de la senyora Clock; aquesta li troba la mateixa arruga a la comissura dels llavis que ella té en el present de la història.

- **La filla dels Simons:** té 5 anys; fa que la senyoreta Clock, innocent, es punxe en un roser dient-li que hi passe la mà, cosa que provoca que es faça la primera pregunta sobre la humanitat.

- **El senyor Mulay:** transportista; creu que, en esdevenir pare o mare, se'ls traspasa part de la responsabilitat de trobar sentit a la vida als fills.

- **El comte de Beauvin:** gran observador de la natura, li agrada beure i és amic del senyor Bonard.

- **El jove senyor Mailon:** té 25 anys i sembla estar en fase d'enamorament de la senyoreta Clock. En la recepció de Nadal dubta si traure-la a ballar, però, quan es decideix, és la seua mare qui l'atura i el fa retrocedir. És l'únic que, des de fora de l'entorn dels Clock, s'interroga sobre el que li ocorre a la senyoreta Clock.

- **La vella senyora Clock:** mare del senyor Clock, la qual s'havia distanciat del seu germà quan aquest ho perdé tot pel seu mal cap. No obstant això, ja anciana, decideix passar comptes amb ella mateixa i va a veure'l.

- **El germà de la vella senyora Clock:** oncle del senyor Clock, per culpa del seu mal cap ho ha perdut tot i la família se'n distancia. Tanmateix, quan torna a tenir contacte amb la germana, se'ns mostra com una persona generosa que viu en pau.

- **Els Collin i els Lonely:** només se'ns diu que són parelles que no havien sigut pares i no semblaven més infelices que la resta.
- **La filla dels Spuar:** només se'ns diu que no acudiria a la recepció de Nadal a la mansió dels Clock perquè tenia quinze anys i era molt jove per a ser presentada en societat –amb la paradoxa que això comporta, atès que és la senyora Clock qui ho afirma.
- **El senyor Bonard:** només se'ns diu que ell i el comte de Beauvin eren molt amics i que alguna vegada havien ballat junts.
- **La senyora Fermet:** sembla que li fa el salt al marit amb un xinès i després té por que el fill nasca amb els ulls oblics.
- **El fill dels Blou:** amb dos anys tocava la trompeta amb una bufera equivalent a la dels pulmons d'un home de noranta quilos.
- **La filla dels Buvot:** xiqueta que, després d'un any desapareguda, és vista amb un grup de balenes. És un personatge que apareix en tots els contes; de fet, el conte següent en narra la història.
- **La tia Margarida:** té una «criatura» –no se'ns explicita ni que siga humà ni animal– que fulleja llibres il·lustrats i a qui li llig contes. Les males llengües diuen que no es tracta d'un animaló exòtic, sinó que és fruit del pecat. Tenia un jardiner molt pelut, que apareix com a personatge en el relat «El nen de Mortson».

Significat dels noms apareguts

- **Clock:** de l'anglès 'clock', és a dir, 'rellotge'; podria fer referència a l'extraordinària rapidesa amb què passa el temps per als Clock, sobretot per a la filla.
- **Grum:** la mateixa paraula 'grum' designa en català al 'jove que fa encàrrecs o gestions en un hotel, un restaurant, etc.'. Ací s'ha convertit en un nom propi per al majordom.
- **Stam:** potser prové de l'anglès 'stamp', és a dir, 'segell' o 'petjada'; podria fer referència a l'arruga que té aquesta senyora en la comissura dels llavis, una marca del pas del temps però també un senyal identificador.

- **Mulay:** tenint en compte que el nom el porta un transportista, podria venir de ‘mula’, un animal de càrrega.
- **Beauvin:** prové dels mots en francès ‘beau’ (‘bonic’, ‘excel·lent’) i ‘vin’ (‘vi’), i podria fer referència a l’afició de beure vi d’aquest comte.
- **Mailon:** potser ve del mot francès ‘maillon’, és a dir, ‘baula’ o ‘anella’; podria fer referència al fet que el jove que porta aquest nom actua com una anella –en sentit metafòric– que uneix la senyoreta Clock, que només coneix el món de casa seua, amb la societat.
- **Lonely:** prové de l’anglès ‘lonely’, és a dir, ‘solitari’; aquest és el nom d’una de les parelles que no tenen fills.
- **Spuar:** potser ve del mot francès ‘espoir’, és a dir, ‘esperança’.
- **Bonard:** prové del francès ‘bonard’, això és, ‘fantàstic’ o ‘bo’; és el nom de l’amic del comte de Beauvin, i podria fer referència al fet que és qui l’ha d’aguantar quan aquell ha begut de més.
- **Fermet:** és un cognom francès molt poc freqüent (només el porten 60 persones nascudes entre 1890 i 1990); potser vol indicar la posició social de la família.
- **Blou:** prové de l’anglès ‘blow’, és a dir, ‘bufar’; fa referència a la característica destacada del nen de dos anys, que té una bufera equivalent a la d’un home de noranta quilos.
- **Buvot:** Bouvot és un cognom francès, l’etimologia del qual significa ‘bou jove’, i descriu molt bé el jove Marcel Buvot, de complexió forta i bon menjador.

2.5.3. *Caterina*

Temàtica

Un dels temes principals d’aquest relat, comú al conjunt dels contes, és el dret a la diferència: la nena dels Buvot és diferent, però és lliure i feliç, com destaca el mariner japonès quan els relata la història de les balenes als pares. A més, en aquesta ocasió són els gossos, en principi descrits com a violents, els que, exempts de prejudicis, no troben «diferent» la Caterina per ser molt gran i

només volen estar al seu costat. Tenim, doncs, una criatura diferent que canvia el món perquè trenca els raonaments i els valors establerts. Fins i tot la senyora Buvot, representant d'una aristocràcia en decadència, que no acaba d'acceptar ni la nora ni la néta –a qui no vol que li posen el seu nom–, veu com és gràcies a la Caterina que se li tornen a obrir les portes de la Casa Durgshine. Si abans déiem que la nena exculpava la mare, ara la felicitat pel destí de la Caterina (a diferència de la resta de les criatures dels altres relats, en aquest no mor, sinó que és lliure) té un efecte benèfic en tots els que la coneixen: els humanitza, els personatges envien flors com a mostra de sensibilitat i bons desitjos i, fins i tot, la duquessa reviu un amor perdut.

D'altra banda, planteja també el tema de la identitat: la nena-peix recupera el seu espai natural, el mar, i viu de manera harmònica la seua condició. Estem, doncs, davant un univers que qüestiona les identitats establertes com a úniques formes d'existència humana i que ens en proposa alternatives i mestissatges, amb una visió més oberta i inclusiva de la condició humana.

Igualment, un altre dels motius que ens ensenya la història està relacionat amb la realitat tal com la concebia Calders rere el sintagma de «veritat oculta»: «a d'altres els feia sentir que, més enllà del dia a dia que coneixien, la vida podia prendre formes meravelloses» (Colom 2015: 82). Així, com recorda Carme Gregori, el concepte caldersià de realitat és «un concepte de realitat que, com correspon a la cosmovisió contemporània, ja no descansa sobre una dialèctica real/irreal i integra la dimensió imaginativa de l'experiència humana dins la categoria de realitat, en el mateix nivell dels fets susceptibles de comprovació empírica» (2006: 45). Aquest concepte de realitat és perfectament aplicable als contes de Colom.

Tipus de narrador

En aquest relat, com en la resta del conjunt, trobem la veu d'un narrador extraheterodiegètic, és a dir, un narrador situat en un primer nivell narratiu que no pertany a la història.

Pel que fa a la perspectiva, observem que es tracta de focalització zero, i, per tant, estem davant d'un narrador omniscient. No oblidem que aquest narrador s'imagina, s'inventa, la història dels personatges, així que és lògic que ho

«conega» –que conega, si més no, allò que s’inventa i que ens narra– tot sobre ells.

Temps

Respecte al temps de la història, va des que Caterina tenia tretze anys –potser una mica abans, ja que comença narrant quan els pares treballaven en el mercat de peix, però no ens ho concreta–, quan era aprenent de modista, fins a un any més tard de la desaparició de la petita Caterina, a qui un mariner japonés diu haver vist entre les balenes. Com en la resta de relats, però, no hi ha cap referència explícita als anys en què ocorre, tot i que, d’acord amb les convencions socials, la societat classista, els paisatges i els espais descrits en tot aquest univers literari que Teresa Colom ha construït, es podria tractar del segle XIX.

Quant al temps del discurs, notem que es manté, en general, un ordre cronològic lineal, amb l’inici temporal del relat amb la Caterina amb tretze anys i treballant d’aprenent de modista. No obstant això, el narrador utilitza algunes analepsis per posar-nos en antecedents: la primera, per exemple, quan ens presenta el Marcel Buvot, del qual només ens conta els instants abans d’arribar a la pastisseria on es troba la Caterina. Una altra, la trobaríem quan explica l’antecedent del nen dels Sungen, un nounat que no obria els ulls, per la qual cosa li van haver de fer un tall i hi va veure per un moment, però els ulls se li van velar.

Espai

En aquest relat, la vida dels personatges transcorre en diversos indrets. Així, en primer lloc, tenim el mercat del peix on treballaven els pares de la Caterina o el taller on aquesta hi treballava d’aprenent de modista. Igualment, hi ha la casa de la senyora Buvot o la pastisseria on el Marcel Buvot i la Caterina Pockski es coneixen. Després, també està el pis que lloguen quan es casen; la Casa Durgshine de la duquessa; la casa dels Widemond, on havien coincidit la vídua i la duquessa, o el port on va el carruatge amb les bessones i la nena. I també la taverna on el mariner japonés els conta la història de la seua filla, vista amb balenes.

Personatges

Hem dividit els personatges que pul·lulen per aquest relat en dos tipus – principals i secundaris–. Han quedat fora aquells que podríem considerar comparsa perquè només formen part de l'ambientació o que no tenen nom propi.

a) Personatges principals

- **La Caterina Pocksi (mare):** treballava des dels tretze anys d'aprenent de modista. Amb el Marcel Buvot, tenen la Caterina després d'un embaràs atípic.
- **La senyora Buvot:** vídua, és la mare de Marcel Buvot i representa l'aristocràcia en decadència que no vol deixar de pertànyer a aquesta classe social. No accepta la néta fins que troba que l'ajudarà a tornar als cercles de la duquessa de Durgshine.
- **Marcel Buvot:** fill de la senyora Buvot i marit de Caterina.
- **La Caterina (filla):** naix d'una onada que surt del ventre de la seua mare. És més gran que les nenes de la seua edat. Al final, es llança a l'aigua i decideix viure amb les balenes, de manera que tanca un cicle, ja que torna al medi d'on havia eixit.

b) Personatges secundaris

- **Els pares de Caterina Pocksi:** treballaven al mercat de peix; veuen el casament de la filla com una benedicció, atés que la consideren bleada i poc agraciada en contrast amb el marit, amb estudis i cognom.
- **L'esposa del forner:** perd el fill, del qual no es coneix la causa de la mort, a les poques setmanes d'haver nascut. Apareix també en el conte d'«El fill de l'enterramorts».
- **La dona d'un comerciant de vi:** assabentada de les infidelitats del marit, decideix penjar-se, però abans trinxa totes les bótes de vi del magatzem.
- **Les bessones Hendrix:** filles de la duquessa de Durgshine, tenen quatre gossos que estimen molt la Caterina.

- **El nen dels Sungen:** naix amb els ulls segellats fins als sis anys, quan un cirurgià li fa un tall i és l'únic moment en què hi veu. Després els ulls se li tornen grisos i opacs com la cendra.
- **La tieta Bernardette:** parent dels Buvot amb un cap desproporcionadament menut en relació amb el cos, les espatlles estretes, els malucs amples, les cames curtes i debilitat pels colls de guineu.
- **La tieta Susú:** només se'ns diu que no té un físic elogiable.
- **La duquessa:** mare de les bessones Hendrix i casada amb el general, té fama d'excèntrica i de selectiva amb els seus convidats. Sembla no haver oblidat un amor de joventut.
- **El senyor Beignet:** només se'ns diu que és el millor pastisser del país.
- **Els Widemond:** només se'ns diu que és en aquesta casa on havien coincidit la senyora Buvot i la duquessa, i que eren molt amics de la segona.
- **El general Hendrix:** pare de les bessones i marit de la duquessa. Aficionat a caçar papallones.
- **El senyor Bowrain:** amic de la duquessa que toca el piano.
- **El mariner japonés:** és qui conta que a la Caterina, l'han vista amb les balenes.

Significat dels noms apareguts

- **Sungen:** potser prové de l'alemany 'sungen', això és, 'solucions'; podria fer referència al fet que, malgrat que un cirurgià ho intenta, no hi ha solucions perquè aquest nen hi veja (només ho fa un únic instant).
- **Beignet:** prové del francès 'beignet', és a dir, 'bunyol'; podria fer referència a l'ofici del senyor que en porta el cognom.
- **Widemond:** potser prové del mot anglés 'wide', és a dir, 'ample', i del mot francès 'monde', és a dir, món; podria fer referència a l'ampul·lositat (o exageració) del món aristocràtic, atès que es posa d'exemple quan la senyora Buvot fa referència als temps en què s'hi reunia amb altres cases.

- **Bowrain:** sembla una alteració de la paraula 'rainbow', és a dir, arc de Sant Martí; podria haver-hi una metàfora entre la bellesa dels arcs iris i la música que feia aquest pianista. O també una relació entre la representació d'aquest fenomen meteorològic i les tecles del piano.

- **Buvot:** com havíem dit, Bouvot és un cognom francès, l'etimologia del qual significa 'bou jove', i descriu molt bé el jove Marcel Buvot, de complexió forta i bon menjador.

2.5.4. *El nen de Mortson*

Temàtica

Un dels motius que trobem en aquest relat és la demonització de la diferència, lligada a la crueltat, l'exclusió o l'estigmatització: el senyor Bubel rebutja el nen perquè creu que és fill del dimoni. Com a contraposició, tenim la senyoreta Keaton, per a qui la malformació del nen és l'origen de la seua felicitat. Comprovem, doncs, la importància de la perspectiva, del punt de vista. A més, també podríem destacar la diferència social entre qui el rebutja i qui l'acull. Així, tenim l'amor com a força per a canviar la realitat: l'aparició del nen transforma la realitat de la senyoreta Keaton, però abans, com a antecedent, ja havíem llegit el canvi que s'efectua en la tieta Lignina, la qual té branques en lloc de dits, però, quan s'enamora, se'n desprén per amor i li creixen dits humans.

També observem la crueltat de la natura, la selecció natural que elimina els febles, en l'episodi en què les gallines persegueixen fins a la mort la gallina coixa. Recordem el que havíem comentat abans que pensaven els pares de la Caterina sobre els perills de ser diferent, uns perills coneguts per totes les bèsties. De fet, el Roc deduirà que la senyoreta Keaton li tapa la maneta per por que li ocorregui el mateix que a la gallina coixa. D'altra banda, hi ha un càstig als criminals i una recompensa per als bons, esquema que recorda les faules tradicionals: els senyors Rot moren, mentre que la família del senyor Bonjan es queda amb les monedes d'or. És, doncs, un ordre del món més just.

Menció a part mereix la flor blava, símbol provinent del Romanticisme, que ací apareix dues vegades. Cal remetre's a Novalis, per al qual la flor blava simbolitzava l'esperança, l'anhel. En paraules de Maragall, «la 'flor blava' [...]

significa l'ideal de l'anhel romàntic [...]. Ella no és mai l'aconseguint, sempre l'atracció, com l'ideal eternament anhelat al que un pot acostar-se i sentir el consol; el pressentiment de la santa benhaurança que en dóna la contemplació, però que es va allunyant sempre, que no es deixa mai realitzar completament» (1912; 280-281).

Finalment, no voldríem oblidar l'exemple de l'àvia de la senyora Bubel, que era somniadora, contava històries extravagants i solia dir que, si no ho impedies, els fets més impensables s'esdevenien, la qual cosa ens porta de nou al concepte de veritat oculta, a un món governat per altres lògiques i altres forces.

Tipus de narrador

En aquest relat, com en la resta del conjunt, trobem la veu d'un narrador extraheterodiegètic, és a dir, un narrador situat en un primer nivell narratiu que no pertany a la història.

Pel que fa a la perspectiva, observem que es tracta de focalització zero, i, per tant, estem davant d'un narrador omniscient. No oblidem que aquest narrador s'imagina, s'inventa, la història dels personatges, així que és lògic que ho «conega» –que conega, si més no, allò que s'inventa i que ens narra– tot sobre ells.

Temps

Respecte al temps de la història, va des que la senyora Bubel pareix el xiquet amb la mà de garrí fins que els fills del senyor Bonjan troben les monedes entre els excrements del porc que s'ha escapat de casa de la senyoreta Keaton. Aproximadament, passen uns huit anys, si tenim en compte que l'última referència temporal diu que «les estacions van fer dos cops el tomb sencer» i abans ens havia indicat que el nen tenia sis anys. Com en la resta de relats, però, no hi ha cap referència explícita als anys en què ocorre, tot i que, d'acord amb les convencions socials, la societat classista, els paisatges i els espais descrits en tot aquest univers literari que Teresa Colom ha construït, es podria tractar del segle XIX.

Quant al temps del discurs, notem que es manté, en general, un ordre cronològic lineal, amb l'inici temporal del relat amb el part de la senyora Bubel i

la seua mort posterior. No obstant això, el narrador utilitza algunes analepsis per posar-nos en antecedents, com, per exemple, amb la història de la tieta Lignina, que va nàixer amb branques en lloc de dits, però que, gràcies a l'amor, se'n va poder desprendre i li van créixer dits humans. O també quan la senyoreta Keaton recorda la visita del senyor Dust quan li comentà que li portaria un nen perquè el cuidara.

D'altra banda, també podem trobar, amagada amb el simbolisme (un simbolisme que ens permet observar, de nou, un comportament idèntic entre persones i animals), una prolepsi. Així, quan el narrador reflexiona sobre que els desitjos no satisfets de la futura mare provoquen un testimoni en forma de taca a la pell de la vida que gesta, ens explica que a la senyora Bubel no li agradava especialment el porc i fins i tot en sentia llàstima, ja que, aquestes bèsties, amb poc temps, passaven del ventre de la mare a les brases. És més o menys el que, metafòricament, li ocorrerà al seu fill: amb escassos dies, l'aparten de la mare, que és l'única que l'estima en aquella casa, i decideixen abandonar-lo.

Espai

En aquest relat, la vida dels personatges transcorre bàsicament en dos espais: d'una banda, la casa dels Mortson, on naix la criatura amb una mà de garrí del ventre de la senyora Bubel; d'una altra, la casa aïllada de la senyoreta Keaton, que esdevindrà també la llar del menut amb la malformació. Altres llocs que podem llegir són l'estudi del senyor Dust, el rector de la parròquia, o el recorregut que fa el Roc des de casa de la senyoreta Keaton fins al poble per buscar-hi un metge.

Personatges

Hem dividit els personatges que pul·lulen per aquest relat en dos tipus – principals i secundaris–. Han quedat fora aquells que podríem considerar comparsa perquè només formen part de l'ambientació o que no tenen nom propi.

a) Personatges principals

- **La senyoreta Keaton:** abans coneguda com l'Ally, ara viu modestament en una casa aïllada del poble amb uns quants animals; no sol anar a l'església però compleix les ordres del rector. Cuidarà amorosament del nen amb la mà de garrí, que és l'origen de la seua felicitat.

- **El Roc:** nen amb la mà de garrí, molt vulnerable, atés que és diferent de la resta i és orfe (la seua mare, que sí que l'estima, mor). Es criarà amb la senyoreta Keaton, que el cuida com una autèntica mare, tot i que se l'anomenarà tieta Ally.

b) Personatges secundaris

- **La senyora Bubel:** mare del nen amb la mà de garrí, i l'única que l'estima de la casa dels Mortson; mor als pocs dies de donar a llum.

- **El senyor Bubel:** pare del nen amb la mà de garrí; creu que és fill del dimoni i pensa a matar-lo, però abans de fer-ho, reflexiona i decideix entregar-lo a alguna altra família.

- **La senyora Hearths:** és la majordoma de la casa dels Mortson i la que, acompanyada per una minyona, portarà la criatureta a la casa de la senyoreta Keaton.

- **El doctor Grime:** és el doctor que atén el part de la senyora Bubel.

- **El nen dels Garsay:** nen que naix amb una ombra estranya al voltant del coll, la qual s'assembla a les formes del collar de maragdes de la comtessa de Bright.

- **La comtessa de Bright:** gran amiga de la senyora Garsay, amb un collar de maragdes, les formes del qual s'assemblen a la taca que té al coll el nen dels Garsay.

- **La nena dels Gurman:** quan naix, té el perfil del senyor de Bonbon tatuat a l'altura del cor.

- **La senyora Sever:** difunta mare de la senyora Bubel, que sempre li deia que era massa idealista.

- **La tieta Lignina:** va nàixer amb branques en lloc de dits, però se'n desprengué per amor i li cresqueren dits humans.
- **El senyor Dust:** rector de la parròquia i encarregat de portar a terme les negociacions perquè el nen de Mortson acabe en la casa de la senyoreta Keaton.
- **La senyoreta Smooth:** minyona que acompanya la senyora Hearths a portar el nen a la senyoreta Keaton.
- **El senyor Bonjan:** va amb carro i és qui intercanvia amb la senyoreta Keaton aliments. És pare de set criatures.
- **El senyor Fers:** només se'ns diu que és un senyor a qui la somera li pareix dos pollins siamesos.
- **El senyor Scrupol:** és el que s'encarrega de les coses més extravagants i fa negoci amb els dos pollins inseparables nascuts de la somera del senyor Fers; en tanca el tracte amb un cirurgià i els amos d'un circ.
- **La senyora Bribe:** és la feligresa més generosa de la parròquia; li demana al senyor Dust un sermó sobre la culpa, atés que creu que la senyora Choisie li ha furtat un esqueix de la flor blava. Tanmateix, a la senyora Choisie sí que li ha florit.
- **L'home que dorm al porxo:** home enorme i pelut que ajuda la senyoreta Keaton el temps que es queda a casa seua. A pesar que els entén, no parla el mateix idioma; no obstant això, l'única cosa que li reconeixen és el nom de Margarida, un dels personatges que havia aparegut en el conte «La senyoreta Clock».
- **La senyora Rot:** és la minyona del rector, la qual, amb el seu home, intenten enganyar el Roc –a qui maten– per quedar-se amb les monedes d'or que té la senyoreta Keaton. No obstant això, al final moren també sense cap botí.
- **El senyor Spigol:** jardiner de la casa de Mortson, que descobreix la flor blava nascuda d'una planta enfiladissa.
- **La senyora Bonjan i els set fills:** esposa i fills del difunt senyor Bonjan, descobreixen les monedes de la senyoreta Keaton entre els excrements del porc.

Significat dels noms apareguts

- **Mortson:** sembla que és la unió del mot català 'mort' i del mot anglés 'son', és a dir, 'fill'. Podria fer referència a la relació que té el naixement del nen amb la mà de garrí i la mort de la mare.
- **Roc:** com que la senyoreta Keaton diu que li ve el nom quan pensa en el senyor Bonjan, i aquest afirma que el nen està com una roca, potser aquesta relació en siga l'origen. Igualment, podria tractar-se també –tot i que és més difícil– d'un anagrama de 'cor'.
- **Bubel:** potser prové de l'anglès 'bubble', és a dir, 'bombolla'; podria fer referència a una metàfora entre la senyora Bubel quan està embarassada que, quan pareix, «explota», és a dir, mor. O també al fet que els Bubel vulguen aïllar-se del nen amb la mà de garrí com si foren en una bombolla.
- **Hearths:** prové de l'anglès 'hearth', això és, 'llar'; recordem que és el nom de la majordoma, és a dir, la que té cura de la llar.
- **Garsay:** potser prové del mot 'garsa', perquè la garsa és coneguda per l'atracció que sent per les coses brillants i es diu que roben joies; la senyora Garsay sent un enorme desig de posseir el collar de la comtessa
- **Bright:** prové de l'anglès 'bright', és a dir, 'brillant'; potser fa referència al collar de maragdes que duu la senyora Bright.
- **Gurman:** potser prové del mot francès 'gourmand', però tenim molt poca informació sobre els personatges per a fer-ne una connexió; si acceptem que a la senyora Gurman li agraden els bombons –tot seguit veurem la relació amb el nom del senyor Bonbon, de qui sembla que està enamorada–, llavors sí que podria estar-hi relacionat.
- **Bonbon:** potser prové de l'anglès 'bonbon', és a dir, 'bombó', i per això era agradable per a la senyora Gurman, que sembla que n'estava enamorada clandestinament.
- **Sever:** prové de l'adjectiu català 'sever', és a dir, 'estricte, rígid'; podria fer referència al caràcter de la difunta mare de la senyora Bubel, que sempre li deia a la filla que era massa idealista.

- **Lignina:** prové del llatí 'ligna', és a dir, 'llenya'; és fàcil establir la relació entre aquest material i les branques que tenia en lloc dels dits.
- **Dust:** prové de l'anglès 'dust', que vol dir 'pols', però també 'netejar'; podria fer referència al fet metafòric de netejar les ànimes dels feligresos o els «draps bruts» de famílies com els Bubel, perquè és qui s'encarrega de solucionar el cas del nen, que el senyor Bubel viu com una vergonya.
- **Smooth:** prové de l'anglès 'smooth', és a dir, 'delicat' o 'fi'; podria fer referència al caràcter delicat de la minyona que en duu el nom, atès que en ple juny va tota exageradament tapada per por que el nen amb la mà de garrí la contagie.
- **Bonjan:** prové de l'expressió catalana 'bon jan', és a dir, un home de geni bo que a tot diu que sí; podria fer referència al caràcter d'aquest senyor.
- **Scrupol:** prové del mot català 'escrúpol', és a dir, 'el dubte a obrar o a decidir per no saber si estaria bé o si seria encertat'; en aquest cas, el senyor que en duu el nom és justament el contrari: un home sense escrúpols a qui només li interessa fer negoci.
- **Bribe:** prové de l'anglès 'bribe', és a dir, 'suborn'; la relació podria ser-hi perquè la senyora que se'n diu paga per aconseguir allò que desitja del rector
- **Choisie:** potser prové del francès 'choisi', és a dir, 'elegit' o 'selecte'; podria fer referència al fet que és l'única de l'univers literari descrit a qui la flor blava ha florit (posteriorment, també ocorrerà a la casa de Mortson).
- **Rot:** prové de l'anglès 'rot', és a dir, 'podridura' o 'putrefacció'; potser fa referència a la manera d'actuar dels senyors que porten aquest nom, ja que, al capdavall, robar és una manera de podridura humana, de corrupció.
- **Spigol:** prové del mot català 'espígol', és a dir, d'aquesta planta pròpia de les muntanyes; podria fer referència a la professió del senyor que en porta el nom.

2.5.5. *El fill de l'enterramorts*

Temàtica

En la mateixa línia que els contes anteriors, un dels motius principals d'aquest relat és el de la felicitat que aporta el xiquet, un ésser diferent pel fet d'haver nascut de la terra i de la mort, al seu entorn. Així, al contrari del que ocorria en la casa de Mortson, en aquest cas es tracta d'una diferència que, malgrat l'ensurt inicial, és ben acceptada per l'enterramorts. I ací tenim una altra temàtica: la bondat com a força que pot traspasar barreres, atés que l'enterramorts és una persona a frec de l'exclusió social, tant per orígens (és orfe) com per la professió, però és capaç d'estimar el menut i salvar-lo.

Igualment, veiem l'aparent contradicció entre els sentiments de la Mort i la seua funció, cosa que ens duu a parlar de l'empatia cap a l'altre, de l'eliminació d'estereotips, de l'obertura a altres lògiques i opcions, de mirar-hi amb interès i voluntat de comprensió per a entendre el món i les persones. I també de la importància de l'esperança en la nostra vida o de la força del desig per a canviar la realitat.

El cas de Cornie, d'altra banda, planteja la necessitat de saltar, metafòricament, els murs i no refiar-se de les interpretacions que ens imposen per a poder accedir a un coneixement personal i autèntic del món. En el seu cas, és també en la mort (en els moments en què ha estat inconscient) on troba la il·luminació, el sentit de la vida.

Tipus de narrador

En aquest relat, com en la resta del conjunt, trobem la veu d'un narrador extraheterodiegètic, és a dir, un narrador situat en un primer nivell narratiu que no pertany a la història.

Pel que fa a la perspectiva, observem que es tracta de focalització zero, i, per tant, estem davant d'un narrador omniscient. No oblidem que aquest narrador s'imagina, s'inventa, la història dels personatges, així que és lògic que ho «conega» –que conega, si més no, allò que s'inventa i que ens narra– tot sobre ells.

Temps

Respecte al temps de la història, va des que la mare de Woody va morir quan en gestava el fetus de sis mesos fins a molts anys després que el xiquet també haja mort amb set anys, justament el dia del traspàs de l'enterramorts. Com en la resta de relats, però, no hi ha cap referència explícita als anys en què ocorre, tot i que, d'acord amb les convencions socials, la societat classista, els paisatges i els espais descrits en tot aquest univers literari que Teresa Colom ha construït, es podria tractar del segle XIX.

Quant al temps del discurs, notem que es manté, en general, un ordre cronològic lineal, amb l'inici temporal del relat amb la mort d'una dona anònima embarassada de sis mesos, el fill de la qual segueix viu gràcies a la Mort. No obstant això, el narrador utilitza algunes analepsis per posar-nos en antecedents: una, per exemple, quan, havent descobert l'enterramorts el nen en la fossa, recorda la història del senyor Brot, que havia nascut de la terra. O també quan compara el fet que el Woody no parle amb la història del petit Cornie, un xiquet amb qui havia coincidit a l'orfenat. Igualment, quan el Woody es gita i li vénen al cap totes les escenes que ha viscut al llarg del dia. O en el moment en què l'enterramorts mira als ulls del Woody sense ganes de viure i recorda quan, amb dos anys, anava amb carro a l'orfenat, o quan als setze estava amb una prostituta mirant les estrelles.

Espai

La vida dels protagonistes transcorre en el cementeri –tant en la caseta que habiten l'enterramorts i Woody, com en la terra destinada a les làpides i les tombes–, fins al punt que aquest esdevé l'únic món del xiquet (hi aprèn a llegir, a sumar i restar, etc.). Altres espais secundaris que hi surten són l'orfenat o el pati del jutjat on executen una dona.

Personatges

Hem dividit els personatges que pul·lulen per aquest relat en dos tipus – principals i secundaris–. Han quedat fora aquells que podríem considerar comparsa perquè només formen part de l'ambientació o que no tenen nom propi.

a) Personatges principals

- **L'enterramorts:** orfe criat en un orfenat, als catorze anys el senyor Soiler el lloga perquè l'ajude en el cementeri, del qual tindrà cura fins a la seua mort. S'hi troba el Woody acabat de nàixer en una fossa i decideix fer-se'n càrrec; el cuida com si fóra el seu fill.

- **El Woody:** fill d'una dona anònima que mor quan n'estava embarassada de sis mesos. La Mort, en compte de matar-lo també, n'esdevindrà la mare i el cuidarà fins que nasca. Ara bé, és un xiquet amb una estranya tristesa, atés que no té esperança. Creixerà i aprendrà a desenvolupar-se (parlar, llegir, sumar i restar) al cementari fins a la mort, als set anys.

- **La Mort:** actua com a mare del Woody, ja que, en el moment de morir la mare biològica, aquesta decideix adoptar-lo i cuidar-lo.

b) Personatges secundaris

- **El senyor Soiler:** enterrador anterior a l'enterramorts, a qui féu el seu ajudant.

- **El senyor Brot:** personatge nascut de la terra, concretament, del bulb d'una tulipa.

- **La senyora Brot (abans senyoreta Brisel):** té el costum de plantar un bulb d'una tulipa cada primavera per veure'l florir amb la tardor. Tanmateix, un any deixa de créixer-hi la tulipa, tot i que ella no desisteix. Finalment, hi apareix un jove a qui acaba anomenant senyor Brot, i amb el qual es casa.

- **El doctor Lent:** doctor que examina el senyor Brot i determina que és mut.

- **La senyora Stain:** senyora que arranjava assumptes bruts a canvi de diners.

- **El senyor Crumb:** abans amb dona i fill, ara beu i s'ho juga tot a les cartes.

- **El petit Cornie:** amic de l'orfenat de l'enterramorts. Després d'una caiguda, queda inconscient, però no revela què ha vist; a continuació, decideix escapar-se del centre.

- **El senyor Fosk:** podem deduir que era el mestre de l'enterramorts i del petit Cornie a l'orfenat, perquè només se'ns diu que era qui havia d'aplicar un càstig al segon per haver pujat –i haver caigut– a un arbre.
- **El senyor Taup:** director de la institució, teòleg i apassionat dels misteris del més enllà, amplia el càstig al petit Cornie.
- **Família Bover:** només se'ns diu que moren els vint membres per intoxicació alimentària el dia que el senyor Soiler va llogar als catorze anys l'enterramorts per buidar i omplir fosses.
- **La jove senyoreta Kelcun:** primera minyona de la senyora Unamore fins que es casa; ha d'aguantar les bromes incòmodes del carnisser.
- **El carnisser:** fa bromes incòmodes, primer a la jove senyoreta Kelcun, i després, a la nova minyona de la senyora Unamore.
- **El senyor Date:** té els múscles atrofiats i compra nous perquè creu que, si en menja a diari, allargarà la vida.
- **Les filles de la verdulera:** són dues noies de cabells rulls i pell esgrogueïda.
- **El fill del venedor de dolços:** té la mirada perduda, sempre va ple de blaus però mai se'l veu jugar.
- **La senyora Unamore:** té per minyona, primer la jove senyoreta Kelcun, i després una altra de la qual no se'ns diu el nom.
- **La senyora Lead:** té por de ser enterrada viva, per això deixà escrit que se li lligara una corda al canell que comunicara amb una campaneta a l'exterior.
- **La senyoreta Rides:** minyona de la senyora Lead, és qui ha d'estar tres dies al costat de la tomba per si sona la campaneta.
- **El peixater:** li explica, al fill del venedor de dolços, la història de la nena que vivia entre balenes (la protagonista del segon conte, la Caterina).
- **L'esposa del forner:** sempre pregunta a les mares quina edat tenen els seus fills perquè va perdre el seu als seus braços quan tenia poques setmanes. Apareix també en el conte de «Caterina».

- **El senyor Boncor:** home malcarat menyspreat per tothom, morí mentre donava de menjar als seus coloms missatgers.
- **La senyora Gosset:** morí escanyada amb un os de pollastre; intentava convèncer el seu marit dels beneficis de no menjar carn roja.
- **Els germans Spenta:** moriren calcinats com a conseqüència d'una discussió violenta; foren enterrats dins del mateix taüt per no poder diferenciar quines parts dels cossos eren de l'un o de l'altre.
- **L'ajudant de l'enterramorts:** descobreix el cos de l'enterramorts, així com una tulipa que havia crescut de la terra.

Significat dels noms apareguts

- **Woody:** prové de l'anglès 'woody', que significa 'boscós'; potser l'autora ha volgut fer una metàfora entre el bosc i el cementeri –un «bosc» de tombes i làpides– i relacionar-ho amb l'origen del xiquet. Pot fer referència també al fet que naix de la terra, com els arbres.
- **Soiler:** probablement ve de l'anglès 'soil', és a dir, 'terra' o 'fang', de manera que es podria relacionar amb la professió d'enterrador d'aquest personatge.
- **Brot:** fa referència l'origen del personatge després d'haver-se plantat un bulb de tulipa. Podríem dir que n'és el brot.
- **Stain:** prové de l'anglès 'stain', és a dir, 'taca'; potser fa referència als assumptes que solucionava a canvi de diners, és a dir, que «netejava».
- **Crumb:** prové de l'anglès 'crumb', que pot significar 'molles', però també de manera informal 'ésser menyspreable'; recordem el tipus de vida que porta.
- **Cornie:** podria venir de 'còrnia' i fer referència als ulls com a metonímia del que va veure quan va quedar inconscient.
- **Fosk:** podria venir de 'fosc', atés que era l'encarregat d'aplicar el càstig al petit Cornie.
- **Taup:** és sinònim de talp, una mena de rata, en ser aquest personatge el que, finalment, li aplica el càstig.
- **Bover:** podria fer referència a 'pastor de bous'.

- **Date:** prové de l'anglès 'date', que significa 'data' o 'datar'; fa referència a l'obsessió que té per allargar la vida.
- **Unamore:** podria ser un nom compost per l'article indefinit català 'una' i l'adjectiu o pronom anglès 'more', és a dir, 'una més'.
- **Lead:** prové de l'anglès 'lead', que significa 'dirigir' o 'manar'; potser fa referència a l'ordre que, abans de morir, va deixar escrita.
- **Rides:** potser prové del francès 'ride', és a dir, 'arruga'; es podria agafar com una metonímia del pas del temps, del fet d'esperar, si tenim en compte que la senyoreta que en duu el nom ha d'esperar durant tres dies per veure si sona la campaneta.
- **Boncor:** nom compost per l'adjectiu 'bon' i el substantiu 'cor', és a dir, que té 'bon cor', que és bona persona (morí mentre alimentava els seus coloms), malgrat ser menyspreat per tothom.
- **Gosset:** diminutiu de 'gos'; potser fa referència al fet que els gossos mengen ossos de diferents animals, com, per exemple, del pollastre.
- **Spenta:** podria venir d'espenta' amb una adaptació ortogràfica per tal que s'assembla a una hipotètica forma anglesa; potser fa referència a l'acció –una espenta– que provocà la seua calcinació.

2.5.6. *La Maison Desirchamp*

Temàtica

En la mateixa línia que els contes anteriors, un dels motius principals és l'efecte positiu que aporta el xiquet, un ésser diferent pel fet de ser de gel, al seu entorn. Així, a pesar de la seua fragilitat, canvia en poques hores la vida de tots els habitants de la casa: els fa més humans i els ajuda a superar els traumes (al senyor de Petarol el fa més pròxim, mentre que a les senyores de Petarol, Lecreuset i Larme els permet passar pàgina al fet que no hagen pogut tenir cap fill i assolir la pau quan entenen que «som part de tot el que existeix»). Tenim, doncs, la innocència i la bondat –des de la diferència– com a forces per a canviar el món; de fet, el mateix xiquet, quan està a punt de morir, els somriu.

Un altre tema que podríem comentar és l'embaràs no desitjat per qüestions de diferències de classes socials, atès que la senyoreta Larme, que feia de minyona dels senyors Painsec, es queda embarassada del fill mitjà, motiu pel qual l'acomiaten. Després, els senyors de Painsec, a més, s'alegren quan s'assabenten que ha perdut la criatura.

Tipus de narrador

En aquest relat, com en la resta del conjunt, trobem la veu d'un narrador extraheterodiegètic, és a dir, un narrador situat en un primer nivell narratiu que no pertany a la història.

Pel que fa a la perspectiva, observem que es tracta de focalització zero, i, per tant, estem davant d'un narrador omniscient. No oblidem que aquest narrador s'imagina, s'inventa, la història dels personatges, així que és lògic que ho «conega» –que conega, si més no, allò que s'inventa i que ens narra– tot sobre ells.

Temps

Respecte al temps de la història, va des del dia que el mosso troba el nen que necessita el fred per a viure fins al dia que es desfà: un total de tres dies. Com en la resta de relats, però, no hi ha cap referència explícita als anys en què ocorre, tot i que, d'acord amb les convencions socials, la societat classista, els paisatges i els espais descrits en tot aquest univers literari que Teresa Colom ha construït, es podria tractar del segle XIX.

Quant al temps del discurs, notem que es manté, en general, un ordre cronològic lineal, amb l'inici temporal del relat amb el matí de l'aparició del nen de gel. No obstant això, el narrador utilitza algunes analepsis per posar-nos en antecedents: una, per exemple, quan, ens narra la història del part de la senyora Rosée, a qui no se li notava l'embaràs, però acabà donant a llum un cabdell sec que, en banyar-lo amb aigua, esdevingué una nena. O quan ens explica la història i la manera com, deu dies abans, la senyoreta Larme havia arribat a la Maison Desirchamp. També quan ens conta breument com era la senyora Lecreuset de menuda i la seua evolució.

Espai

La vida dels protagonistes transcorre en la Maison Desirchamp (les habitacions, la sala dels miralls, el menjador, la cuina, els accessos de la casa, etc.). Altres espais secundaris que hi surten són el dormitori dels senyors Rosée o la casa dels senyors Painsec.

Personatges

Hem dividit els personatges que pul·lulen per aquest relat en dos tipus – principals i secundaris–. Han quedat fora aquells que podríem considerar comparsa perquè només formen part de l'ambientació o que no tenen nom propi.

a) Personatges principals

- **La senyora de (Béatrice) Petarol:** és l'esposa del senyor de Petarol; gràcies a un somni sabem que ja és major i que no tindrà fills perquè el seu ventre s'ha marcit. No obstant això, no li ho comentarà al marit.
- **La senyora (Jeanne) Lecreuset:** és la cosina del senyor de Petarol i, segons el seu modista, una de les dones més mal fetes del país. Està de convidada, com cada hivern, a la casa dels Petarol. Creu que, llevat del seu pare, cap home la mirarà amb amor, i se sent sola.
- **La senyoreta (Édith) Larme:** anteriorment, treballava al servei dels senyors de Painsec, però quan el fill mitjà d'aquests la deixa embarassada, l'acomoden; perdrà el fill. Després treballarà per als Mirail, els quals, finalment, l'enviaran a la Maison Desirchamp.
- **El senyor de Petarol:** és el marit de la senyora de Petarol i el cosí de la senyora Lecreuset; l'arribada del nen de gel sembla que l'humanitza, que el fa més proper.
- **El nen de gel:** nen descobert en la Maison Desirchamp per un dels vailets; necessita el fred per poder viure, ja que, si hi ha algun indicatiu de calor, es desfà. Canvia la vida de tota la casa; hi aporta felicitat.

b) Personatges secundaris

- **El senyor Guizot:** és el majordom de la Maison Desirchamp.
- **El mosso:** no té encara onze anys, però és qui, mentre jugava en la neu, descobreix el nen.
- **La senyora Marant:** és la majordoma de la Maison Desirchamp.
- **La senyora Rosée:** tot i que no té panxa d'embarassada, acaba parint un cabdell sec, que esdevindrà una nena.
- **El senyor Rosée:** no es creu que la dona estiga embarassada, però acaba tenint una nena que té les mateixes mans que ell.
- **El doctor Fennec:** és el doctor que examina la senyora Rosée, determina que està embarassada i, finalment, dóna vida al cabdell sec –una futura nena– que havia eixit de la senyora Rosée.
- **El tiet André:** només se'ns diu que atribuïa el nas ample de la senyora Lecreuset a la resistència familiar a l'evolució.
- **La senyora Mirail:** és la segona senyora que li ofereix treball a la senyoreta Larne però, en assabentar-se per part dels Painsec del que ocorregué allí, l'envia a la Maison Desirchamp.
- **El tiet Benoît:** pare del senyor de Petarol, a qui diuen que se li pareix el nen de gel.
- **La vella senyoreta Aupoint:** sembla que es tracta de la modista de la casa, atés que és ella qui repassa els botons dels vestits rescatats del bagul.
- **Anne Buvot:** podem deduir que es tracta de l'àvia de la Caterina, la nena que se'n va amb les balenes en el conte homònim. En el relat que analitzem, se'ns conta que era parenta llunyana del senyor de Petarol.
- **El senyor Trasfin:** decorador de la part central del sostre d'una de les estances privades de la Maison Desirchamp.
- **Els senyors de Painsec:** els primers senyors per als quals treballa la senyoreta Larne; el fill mitjà d'aquests la deixa embarassada.
- **El comte de Biencuit:** sembla que li donà al senyor de Petarol un armanyac, del qual expressa les bondats a la seua esposa.

- **La comtesa d’Insectepal:** només se’ns diu que porta un pentinat que és motiu de comentaris de la senyora de Petarol al seu marit.

Significat dels noms apareguts

- **Desirchamp:** prové dels mots francesos ‘désir’ (‘desig’) i ‘champ’ (‘camp’); és el nom que designa la casa on viuen els senyors de Petarol, la cosina i la nova minyona, en els quals sembla que hi ha un desig no acomplit –fins a l’arribada del nen de gel– de ser pare o mares.

- **Lecreuset:** potser prové de l’article francès ‘le’ i del substantiu ‘creuset’, això és, ‘gresol’; podria fer referència al fet que la senyora que en duu el nom, segons el senyor de Petarol, desprenia molta calor, com els gresols.

- **Larme:** prové del francès ‘larme’, és a dir, ‘llàgrima’; podria fer referència a la història de tristesa –amb la llàgrima com a metonímia– de la senyoreta que en duu el nom.

- **Marant:** és un cognom francès, originat per una alteració d’un antic nom de professió ‘marenc’ (mariner), que és també nom d’una localitat situada al Pas de Calais.

- **Rosée:** prové del francès ‘rosée’, és a dir, ‘rosada’; podria haver-hi una relació entre la rosada i l’aigua que tiren al cabdell sec que ha nascut del ventre de la senyora Rosée, perquè esdevinga una nena.

- **Fennec:** prové de ‘fennec’, és a dir, una rabosa del nord d’Àfrica; podria fer referència a l’astúcia i intel·ligència, pròpia d’aquest animal, i que se li atribuiria al doctor que en duu el nom.

- **Benoît:** prové del francès ‘benoît’, és a dir, ‘beneit’.

- **Aupoint:** prové de la contracció en francès ‘au’ (‘al’) i del substantiu ‘point’ (‘punt’).

- **Painsec:** a causa de l’origen francès dels noms d’aquest relat, pensem que prové de la unió dels mots francesos ‘pain’ (‘pa’) i ‘sec’; podria haver-hi una relació entre l’estat del pa quan està sec, que està dur, i l’actitud dolenta de la família que en porta el nom vers la senyoreta Larme.

- **Biencuit:** prové dels mots francesos 'bien' i 'cuit', és a dir, 'ben cuit'; podria fer referència a les bondats de l'armanyac que aquest comte regala al senyor de Petarol.

- **Insectepal:** prové del francès 'insecte pal', és a dir, 'insecte bastó'; com que només se'ns parla del pentinat extraordinari d'aquesta senyora, podríem pensar que hi guarda relació.

2.5.7. Vincles a nivell d'història entre els relats

A part del fet que totes les històries tinguen com a protagonistes nens diferents que alteren les vides de l'entorn, o més enllà de les nul·les precisions espaciotemporals (tot i que, com ja hem repetit diverses vegades, els escenaris i l'atmosfera evocuen el segle XIX), hi ha una sèrie d'elements que ens permeten establir una sèrie de vincles a nivell d'història entre els cinc contes. Així, per exemple, hi ha uns quants personatges que, directament o indirecta, surten en més d'un relat. El cas més significatiu és el de la filla dels Buvot, la nena que se'n va amb les balenes, una història que, a més de tenir un conte propi, apareix esmentada en la resta dels contes. De fet, en el mateix conte «Caterina», ja se'ns avisa que «la sorprenent història de la nena dels Buvot va córrer de boca en boca». És a dir, que la seua presència en les altres històries és com un simple xafardeig o una història de coneixement popular.

Un altre personatge que hi trobem també de passada, la història del qual és coneguda per la col·lectivitat, és l'esposa del forner, que perdé el fill a les poques setmanes de nàixer. En «Caterina» se'ns conta les dues vegades que coincidí amb la Caterina mare: primer per ensenyar-los el fill acabat de nàixer, i després, mentre corria amb el nen en braços (Colom 2015: 55-56). En «El fill de l'enterramorts», en canvi, se'ns apareix uns anys després de la pèrdua del nadó, tot i que sense haver-ho pogut superar (Colom 2015: 136). I, encara uns altres personatges, o, més concretament, una parella: la formada per la tia Margarida, de «La senyoreta Clock» i l'home enorme i pelut que li fa de jardiner, de «El nen de Mortson». De fet, és aquest darrer el que ens permet establir-ne la relació, ja que l'única paraula que se li reconeix és «Margarida». Sembla que és el culpable –implícitament– de la «criatura» que la tia Margarida té en el jardí, història que se'ns relata en el primer conte.

A part dels personatges, també hi ha altres elements recurrents en l'univers literari de Colom. Per exemple, la importància dels animals i de la natura en les diferents històries: els insectes, la rosa en què es punxa o les plantes de l'hivernacle per la senyoreta Clock; els gossos, les balenes i la mar per a Caterina (o el gust de caçar papallones del general Hendrix); la flor blava, i les gallines i el garrí per al nen de Mortson i la senyoreta Keaton, o els escarabats i totes les bestioles que conviuen sota terra amb el fill de l'enterramorts mentre aquest encara és un fetus, així com la tulipa. Fins i tot, la decoració d'una de les estances de la Maison Desirchamp sembla que ho englobe tot, atés que té «brins d'herba, llagostes, roses, papallones, escarabats... » (Colom 2015: 164). Però, a més, la senyora de Petarol vol tornar a fer venir el pintor perquè «potser uns quants ocells eren l'element que l'escena reclamava» (Colom 2015: 164), cosa que recorda a l'ornamentació de l'habitació de la senyoreta Clock. Com veiem, Teresa Colom ha creat cinc relats que, malgrat l'autonomia i la independència, conformen un cosmos molt ben trammat i definit.

III. AMB COMPANYYIA DE LES BALENES

3.1. EL BLOG DEL *DIÀLEG*

El blog del *Diàleg* (<http://dialegescriptor.blogspot.com>) vol ser un espai de trobada entre els diferents participants en l'activitat abans i després de la trobada amb l'escriptora. Des que es va posar en marxa l'any 2008, ha crescut i ha evolucionat gràcies a les diferents iniciatives d'alumnes i de professors i, en participar, a partir del moment en què es va convertir en la plataforma per al premi literari del *Diàleg*.

Qualsevol persona pot llegir el blog, però no hi pot publicar tothom. Només les professores i els professors que participen al *Diàleg* poden tindre-hi compte d'usuari, de manera que poden publicar-hi totes les entrades que consideren. Els alumnes, en canvi, no tindran cap dret d'accés ni modificació al blog, llevat de la participació (que pot ser d'allò més intensa) en els comentaris que acompanyen les entrades. Una altra cosa, naturalment, és que cada docent permeta als alumnes elaborar els textos que ella o ell publicarà –com, de fet, passa amb el concurs.

La major part de les professores i professors que participen al *Diàleg* ja s'han registrat com a usuaris del blog. Els que no ho hagen fet encara poden posar-se en contacte amb Gonçal López-Pampló (goncal.lopez-pamplo@uv.es) perquè els done les instruccions pertinents.

Al blog, es podrà fer el seguiment del *Diàleg* d'engany al voltant de l'obra *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, de Teresa Colom. A banda de recordar les dates de l'activitat, s'hi publicaran diferents recursos, des d'enllaços a pàgines web sobre l'autora fins a les bases i els textos del concurs, passant per aquest mateix dossier. Després de la trobada amb l'autora, el blog serà un lloc idoni per a penjar fotografies o cròniques de l'acte. Cal recordar, finalment, que el blog és un arxiu de les activitats dutes a terme en anys anteriors, cosa que no només

serveix per a fer memòria, sinó per a trobar inspiracions i models per al *Diàleg* d'enguany.

3.2. TERTÚLIA DIGITAL DE TWITTER

Al costat del blog, l'ús de les noves tecnologies es fa present en el *Diàleg* per mitjà de Twitter. Per quart any consecutiu, i seguint la iniciativa de l'IES el Quint de Riba-roja del 2012, es promourà una tertúlia digital sobre *La senyoreta Keaton i altres bèsties*. Dins del termini temporal d'unes setmanes concretes fixades prèviament, i segons uns criteris anunciats abans de començar, els alumnes dels col·legis i instituts col·laboradors participaran en una tertúlia a l'entorn dels contes, en la qual també podran intervindre altres usuaris de Twitter.

La iniciativa d'aquesta edició, seguint el funcionament de l'any passat, abastarà la comunicació entre els alumnes dels diferents centres educatius, possible gràcies a la creació de l'etiqueta (*hashtag*) #diàleg17. El període de tertúlia oficial començarà el 10 de febrer.

3.3. CONCURS DE RELATS

Des de fa set anys, una de les activitats del *Diàleg* consisteix en un premi literari, per al qual els alumnes han de crear unes composicions breus a l'estil de l'obra que es treballa. Seguint amb la dinàmica d'edicions anteriors, el blog es converteix en la plataforma des d'on els alumnes podran fer arribar els seus escrits i participar en el certamen.

La idea, en aquesta ocasió, és [falta acordar-la]. Com que els estudiants tenen plena llibertat per a crear qualsevol personatge de ficció, les possibilitats són, doncs, infinites!

Com l'any passat, hi haurà premi i el nom dels guanyadors es comunicarà durant els dos dies de trobada amb Teresa Colom a València. A banda de l'obsequi, es donarà a cada premiat un diploma signat per l'autora.

Per a participar en el concurs, cal tindre en compte les quatre normes següents. Fora d'això, la imaginació i el trellat guiaran les diferents propostes:

1. Només hi poden participar textos que responguen a la temàtica establerta en la sessió de treball del dia 19 de desembre de 2016.
2. Tots els textos han d'ajustar-se a la data límit de publicació al blog: 10 de març.
3. Els textos hauran de tindre al voltant de 200 paraules com a màxim.
4. Només es valoraran els textos publicats al blog.

EL FORMATGE DEL TIET DEL SENYOR CLOCK: BIBLIOGRAFIA

COLOM, Teresa (2015), *La senyoreta Keaton i altres bèsties*, Barcelona, Empúries.

GREGORI, Carme (1998), «Metamorfosis i altres prodigis en els contes de Mercè Rodoreda», dins ALONSO, Vicent; BERNAL, Assumpció; GREGORI, Carme, *Actes del Primer Simposi Internacional de Narrativa Breu*, València - Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 281-299.

— (2006), *Pere Calders: Tòpics i subversions de la tradició fantàstica*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MARAGALL, Joan (1912), «Pròleg al llibre *Enric d'Ofterdingen* d'en Novalis», dins *Obres completes d'en Joan Maragall. Sèrie catalana. Escrits en prosa I*, Barcelona, Gustau Gili editor, pp. 277-290.